Berättelse

om hvad i rikets styrelse sedan sista riksdags sammanträde sig tilldragit;

gifven Stockholms slott å rikssalen den 19 Januari 1882.

Den förening, som Hans Kongl. Höghet Kronprinsen under loppet af det förflutna året knutit med Hennes Storhertigliga Höghet Prinsessan SOPHIE MARIE VICTORIA af Baden, har förverkligat Kongl. Maj:ts och det Kongl. Husets käraste önskningar. Grundad på ömsesidig böjelse har den upplifvat för svenska folket dyrbara minnen, på samma gång den för det Kongl. Huset beredt slägtskapsförbindelser med en folkkär furstestam och flera af Europas förnämsta regentätter. Den kärlek och hyllning, som öfverallt mött den unga Furstinnan vid ankomsten till Hennes nya hemland, hafva förhöjt betydelsen af de Henne egnade festligheter och gifvit ökad styrka åt de band, som förena Sveriges konungahus och folk. Från främmande furstar och statschefer har Kongl. Maj:t med anledning af denna glädjande tilldragelse fått emottaga förnyade bevis på de vänskapliga tänkesätt de hysa för det Kongl. Huset och de förenade rikena.

Tilläggsartikel till myntkonventionen med Danmark.

Den 26 Mars har i Stockholm undertecknats en tilläggsartikel till gällande myntkonvention mellan de förenade rikena och Danmark, hvarigenom tillfälle blifvit beredt för de kontraherande rikena att pregla guldmynt å 5 kronor. Kongl. Maj:ts ratifikation af denna tilläggsartikel är utfärdad den 25 Juni.

Deklarationer med Tyskland, Italien och Storbritannien om understöd åt nödstälde sjömän.

Deklarationer mellan de förenade rikena och Tyskland, mellan de förenade rikena och Italien samt mellan de förenade rikena och Storbritannien angående understöd i vissa fall åt nödstälde sjömän äro utfärdade i Berlin den 31 Maj, i Rom den 12 Juni samt i London den 12 Juli.

Deklaration om förlängning af handels- och sjöfartstraktaterna med Frankrike.

Sedan handels- och sjöfartstraktaterna mellan de förenade rikena och Frankrike blifvit från fransk sida uppsagda till den 8 November, hafva genom en i Paris den 26 Oktober undertecknad deklaration desamma blifvit ytterligare förlängda för en tid af tre månader, att räknas från förstnämnde dag.

Nya handels- och sjöfartstraktater med Frankrike.

En ny handels- och en ny sjöfartstraktat hafva den 30 December i Paris blifvit afslutade mellan de förenade rikena och Frankrike.

Ratifikation af internationel konvention om utvexling af paketpostförsändelser utan angifvet värde.

Den 18 Juli hafva utvexlats ratifikationerna af den i Paris den 3 November 1880 undertecknade internationella konvention om utvexling af paketpostförsändelser utan angifvet värde.

Öfverenskommelse med Danmark om utvexling af paketpostförsändelser.

Den 23 Juli har i Stockholm blifvit afslutad en öfverenskommelse mellan Sverige och Danmark angående utvexling af paketpostförsändelser.

Aftal med Storbritannien om utvexling af postanvisningar.

Ett aftal rörande utvexling af postanvisningar mellan Sverige och Storbritannien har blifvit undertecknadt i Stockholm den 12 September samt i London den 7 i samma månad.

Aftal med Tyskland m. fl. länder om nedsättning i afgifterna för postpaket, befordrade öfver Belgien.

Mellan Sverige samt Tyskland, Belgien, Danmark och Frankrike har i Paris den 17 September blifvit träffadt ett aftal rörande nedsättning i afgifterna för postpaket, som befordras öfver Belgien.

Anslutning af flera länder till verldspostföreningen samt till det internationella aftalet om utvexling af postanvisningar.

På grund af särskilda diplomatiska akter hafva nedanstående länder vunnit inträde i verldspostföreningen, nemligen: Storbritanniens kolonier i Vestindien, Barbados, Grenada, S:te Lucie, S:t Vincent, Tabago och Turksöarne; konungariket Hawaï samt republikerna Columbias förenade stater, Guatemala, Nicaragua och Paraguay,

hvarjemte Danmark för sina vestindiska kolonier anslutit sig till det i Paris den 4 Juni 1878 träffade internationella aftal rörande utvexling af postanvisningar.

Ratifikation af konvention med Argentinska republiken om ömsesidigt erkännande af mätbref.

Den 19 Oktober hafva i Buenos Ayres blifvit utvexlade ratifikationerna af den mellan de förenade rikena och Argentinska republiken den 8 Oktober 1878 afslutade konvention angående ömsesidigt erkännande af mätbref.

Deklarationer med Grekland angående ömsesidigt erkännande af mätbref.

Deklarationer mellan de förenade rikena och Grekland rörande ömsesidigt erkännande af mätbref hafva utfärdats i Stockholm den 6 December samt i Athen den 20 i samma månad.

Ratifikationer af internationel konvention om skyddsrätt i Marocko.

Den 1 Maj hafva i Tanger utvexlats ratifikationerna af den i Madrid den 3 Juli 1880 undertecknade internationella konvention angående utöfvandet af främmande magters skyddsrätt i Marocko.

Förslag till internationel konvention om ordnandet af fisket i Nordsjön.

Vid en i Haag under loppet af sistlidne höst församlad konferens, hvari de förenade rikena genom ombud deltagit, har blifvit utarbetadt ett förslag till en internationel konvention angående ordnandet af fisket i Nordsjön.

Regleringar inom konsulsväsendet.

Kongl. Maj:t har den 9 Februari beslutat upprättande af ett lönadt vicekonsulat i Liverpool, samt den 6 Augusti af ett lönadt konsulat i Riga, hvarjemte ny reglering af generalkonsulatet i Köpenhamn blifvit den 12 Oktober fastställd.

Inbetalande till statsverket af konsulskassans behållning.

Enligt Kongl. Maj:ts beslut den 17 Juni har af konsulskassans behållning den 31 December 1880 till svenska statsverket blifvit inbetalad en summa af 60,000 kronor.

Chefens för Justitiedepartementet embetsberättelse.

Berättelse angående rättsväsendet i riket för år 1879 har blifvit afgifven och i vanlig ordning till trycket befordrad.

Komité för omarbetande af försvarslöshetsstadgan.

Åt dertill i nåder förordnade komiterade har Kongl. Maj:t uppdragit att utarbeta förslag till ny lagstiftning i de ämnen, som hittills varit afhandlade i förordningen om försvarslösa och till allmänt arbete förfallna personer.

Komité för utarbetande af förslag till författningar angående handelsfirma och procura m. m.

Kongl. Maj:t har åt dertill i nåder förordnade komiterade uppdragit att utarbeta förslag till författningar angående handelsfirma och procura samt angående skydd för varumärken, så vidt möjligt öfverensstämmande med de lagförslag angående samma ämnen, som samtidigt kunde blifva uppgjorda af dertill förordnade norske och danske komiterade.

Förslag till förordning angående förlagsinteckning.

Sedan den i berättelsen till senaste Riksdag omförmälda komité för utarbetande af förslag till revision af samtliga gällande föreskrifter om förlag m. m. till Kongl. Maj:t öfverlemnat förslag till dels förordning angående förlagsinteckning och i sammanhang dermed erforderliga författningar, dels ock till förordning om vissa legoaftal angående kreatur samt Kommers-kollegium och Landtbruksakademiens förvaltningskomité afgifvit infordrade underdåniga yttranden, har Kongl. Maj:t öfver berörda förslag infordrat Högsta Domstolens underdåniga utlåtande.

Angående upphörande af skyldighet för den, som emot hofrätts dom vill Konungen söka, att i visst fall träda i fängelse till sakens slut.

Sedan Kongl. Maj:t, efter Högsta Domstolens hörande, funnit ett af Riksdagen i underdånighet framställdt förslag till förordning angående upphörande af skyldighet för den, som emot hofrätts dom vill Konungen söka, att i visst fall träda i fängelse till sakens slut, icke böra oförändradt antagas, har inom Justitiedepartementet ett nytt förslag till författning i samma ämne blifvit utarbetadt, hvaröfver Kongl. Maj:t infordrat Högsta Domstolens underdåniga utlåtande.

Om förslag till förordning angående böter för svarandeparts uteblifvande från underrätt.

Sedan, i anledning af Riksdagens underdåniga hemställan, inom Justitiedepartementet blifvit utarbetadt förslag till förordning angående böter för svarandeparts uteblifvande från underrätt, har öfver berörda förslag Högsta Domstolens utlåtande infordrats.

Tillökning af divisionernas antal i Svea Hofrätt.

För att bereda minskning af den hos Svea Hofrätt uppkomna balans af instämda och vädjade mål har Kongl. Maj:t tillåtit nämnda Hofrätt att från och med den 1 Oktober 1881 till den 1 Juni 1882 arbeta å en afdelning utöfver det å stat bestämda antal divisioner.

Organisation af rådstufvurätter och magistrater.

Efter vederbörandes förslag äro föreskrifter meddelade angående förändrad organisation af rådstufvurätten och magistraten i städerna Visby och Nyköping, hvarjemte ny aflöningsstat dels för borgmästare och rådmän i Åmål, dels för Umeå stads embets- och tjenstemän blifvit af Kongl. Maj:t fastställd.

Upphörande af magistrats rättighet att förordna boupptecknings- och arfskiftesmän.

På grund af gjord framställning har Kongl. Maj:t, med stöd af Kongl. förordningen den 1 Maj 1868 angående boupptecknings och arfskiftens upprättande i stad, förklarat, att i städerna Åmål och Falköping magistratens rättighet att förordna boupptecknings- och arfskiftesmän skall upphöra.

Angående bouppteckningsafgiften i Göteborg.

Uppå vederbörandes derom gjorda framställning har Kongl. Maj:t fastställt förändrade grunder för erläggandet af den i Göteborg staden tillkommande boupptecknings afgift.

Delning af domsaga.

Sedan Riksdagen, med bifall till Kongl. Maj:ts förslag, anvisat erforderliga medel för genomförande af delning af Södra Ångermanlands domsaga, så att *en* domsaga, med benämning Ångermanlands vestra domsaga, komme att omfatta Resele tingslag, bestående af Junsele, Lidens och Resele socknar, samt Ramsele tingslag, *en*, benämnd Ångermanlands mellersta domsaga, komme att omfatta Sollefteå tingslag, utom Resele, Lidens och Junsele socknar, och Boteå tingslag, samt *en*, med benämning Ångermanlands södra domsaga, komme att omfatta Gudmundrå, Säbrå och Nora tingslag, har ifrågavarande reglering af nämnda domsaga från början af innevarande år trädt i verket.

Särskilda tingslags och härads förening till ett tingslag.

Med tillämpning af föreskrifterna i Kongl. förordningen den 17 Maj 1872 angående ändring i vissa fall af gällande bestämmelser om häradsting, är förordnadt, att Karlstads tingslag samt Grums och Kils härad skola utgöra ett tingslag, benämndt Mellan-Sysslets tingslag, med tingsställe tills vidare i Karlstad.

Förändring i landets judiciella, administrativa och ecklesiastika indelning.

För undanrödjande af åtskilliga väsentliga olägenheter i landets judiciella, administrativa och ecklesiastika indelning har Kongl. Maj:t, uppå derom gjord framställning, förordnat, *att* hemmanet $^1/_2$ mantal Sylta skall från och med innevarande års början ej mindre i kyrkligt och administrativt, än äfven i judicielt hänseende förläggas från Täby församling och Danderyds skeppslag till Fresta församling och Vallentuna härad; *att* hemmanet Björkhöjden, 18 seland skatte, skall vid 1883 års ingång i judicielt, administrativt och kyrkligt hänseende skiljas från Ramsele socken och tingslag samt Vesternorrlands län och i stället hänföras till Borgvattnets socken, Ragunda tingslag och Jemtlands län; samt *att* den del af Tingstads vass, å hvilken Göteborgs stad den 10 Juli 1876 erhållit lagfart, tillika med ett område af samma vass, hvilket innehafves af två enskilda personer, skall från den 1 Januari 1883 i judicielt, administrativt och kyrkligt hänseende skiljas från Backa socken och Vestra och Östra Hisings härad samt förenas med Göteborgs stad.

Gemensam tingsstad i brottmål.

Kongl. Maj:t har i nåder medgifvit, att Sotholms, Öknebo och Svartlösa härad må å länsfängelset i Stockholm hafva tingsstad, hvarest i vissa brottmål ransakas och dömas må.

Fängelsebyggnader.

På vederbörande tingshusbyggnadsskyldiges derom gjorda underdåniga framställningar, hafva erforderliga byggnadsritningar blifvit af Kongl. Maj:t fastställda till tingshus och häradshäkte i Hammenhög samt till nytt häkte för Oppunda härad.

Lagförändringar.

Under nedannämnde dagar har Kongl. Maj:t utfärdat följande, af Kongl. Maj:t föreslagna och af Riksdagen antagna författningar, nemligen:

1881 den 22 April: om offentlighet vid underdomstolarne;
» s. d. om tjuguårig häfd;
» s. d. om ändring i vissa delar af förordningen den 16 Juni 1875 angående lagfart å fång till fast egendom;
» s. d. om tillägg till 60 § i förordningen den 16 Juni 1875 angående inteckning i fast egendom;

och har Kongl. Maj:t till följande af senast församlade Riksdag afgifna förslag till lagförändringar, öfver hvilka Kongl. Maj:t icke kunnat före riksdagens åtskiljande meddela beslut, den 6 Augusti 1881, i den ordning 87 §

regeringsformen föreskrifver, lemnat nådigt bifall och låtit å dessa förslag grundade förordningar utfärdas, nemligen:

angående förändrad lydelse af 19 kap. 21 § strafflagen;

angående förändrad lydelse af 41 § i konkurslagen den 18 September 1862; samt

angående ersättning till vittnen i brottmål.

Härjemte har Kongl. Maj:t låtit utfärda dels

1881 den 7 Oktober: strafflag för krigsmagten; tillika med förordning om införande af den nya strafflagen för krigsmagten samt hvad i afseende derå iakttagas skall; samt förordning angående ändring i vissa delar af förordningen den 11 Juni 1868 om krigsdomstolar och rättegången derstädes;

dels ock följande kungörelser, nemligen:

1881 den 4 Februari: om tillämpning af lagen angående efterbildning af konstverk å norske undersåtars konstverk;

» den 30 April: angående bestämmande af den valkrets för riksdagsmannaval, till hvilken staden Motala skall hänföras; och

» den 1 Juli: angående vissa domsagors indelning i valkretsar för riksdagsmannaval.

Arméns vapenöfningar.

Arméns vapenöfningar hafva under år 1881 omfattat:

vid de garnisonerade trupperna: öfningar för befäl och manskap under de vanliga exercistiderna, hvarjemte rekrytbildningen under hela eller större delen af året oafbrutet fortgått samt skolor, afsedda för underbefälsbildningen varit i verksamhet under den del af året, som icke sammanfallit med exercistiden;

vid indelta infanteriet och Vermlands fältjägarecorps: rekrytmöte i 50 dagar; förberedande underbefälsskola i 50 dagar vid de till tredje, fjerde och femte militärdistrikten hörande regementen och corpser; officersmöte i 6 dagar; befälsmöte i 10 dagar; skjutmöte i 8 dagar; timmermansöfningar i 30 dagar; regementsmöte i 20 dagar; och underbefälsskola i 90 dagar;

vid indelta kavalleriet: exercissqvadron i 100 dagar; dessutom två exercissqvadroner i 100 dagar vid hvartdera af skånska husar- och dragonregementena; förberedande underbefälsskola i 100 dagar; officersmöte i 6 dagar; befälsmöte i 10 dagar; skjutmöte i 8 dagar; regementsmöte i 26 dagar; och underbefälsskola i 90 dagar;

samt med beväringsmanskapet: två möten, hvartdera i 15 dagar.

Indelta arméns underbefälsskolor.

Till infanteriunderbefälsskolan å Karlsborg hafva såsom elever varit beordrade 362 man och till kavalleriunderbefälsskolan i Stockholm 37 man.

Volontärskolor.

Infanterivolontärskolan å Karlsborg, som tog sin början den 11 sistlidne Juli, kommer att pågå till omkring slutet af nästkommande Maj månad, och äro till denna skola såsom elever beordrade 288 volontärer.

Till indelta kavalleriets volontärskola i Stockholm, som började den 11 sistlidne Juli och kommer att fortgå intill slutet af nästinstundande Maj månad, äro såsom elever beordrade 46 volontärer.

Vid fotgardesregementena äfvensom vid lifgardet till häst och husarregementet Konung Carl XV äro under sistlidet år jemväl inrättade volontärskolor, vid hvilka undervisning meddelas i öfverensstämmelse med de för nyss omförmälda skolor gällande undervisningsprogram och föreskrifter.

Fälttjenstöfningar.

Fälttjenstöfningar, gemensamma för trupper af alla vapen, hafva under senare hälften af årets regementsmöten hållits under en tid af 3 till 5 dagar inom första, andra och tredje militärdistrikten.

Fältöfningar.

Fältöfningar hafva under sommaren varit anordnade i Malmöhus och Kristianstads län med officerare af kavalleriet ur första militärdistriktet, samt i Blekinge, Södermanlands och Gefleborgs län med officerare af alla vapen ur första, fjerde och femte militärdistrikten, hvarjemte officerare af infanteriet varit beordrade till fortifikationens fältöfningar i Stockholm och å Karlsborg.

Indragna kommendantsbefattningar.

Kommendantsbefattningarna i Malmö, Kristianstad och Visby samt gränsbefälhafvarebefattningen i Haparanda hafva med förlidet års utgång indragits.

Kommenderingar ur armén.

Ur indelta armén hafva utgått kommenderingar såsom garnisonsförstärkning till Karlskrona och Vaxholm.

Den i Göteborg förlagda kommenderingen ur husarregementet Konung Carl XV har den 1 sistlidne Juli till regementet återgått och har ordonnanskommenderingen hos gränsbefälhafvaren i Haparanda vid årets slut upphört.

Skjutskola.

En skjutskola för officerare af infanteriet, kavalleriet och artilleriet har sistlidna sommar under 70 dagar pågått vid Rosersberg, till hvilken skola varit såsom elever beordrade 33 officerare.

Lärokurs i gymnastik.

Såsom elever vid Gymnastiska centralinstitutet äro för närvarande kommenderade 35 officerare.

Ridskola.

Till ridskolan å Strömsholm hafva under förlidet år varit beordrade 24 officerare, 3 stallmästare- och 3 beridareelever; hvarjemte 7 officerare af infanteriet samt 1 officer af fortifikationen vid skolan åtnjutit undervisning i ridning.

Militärläkarekurs. Vid allmänna garnisonssjukhuset i Stockholm har en militärläkarekurs varit anordnad under fyra månader. Till genomgående af denna kurs hafva varit beordrade 5 läkare.

Krigshögskolan. Vid krigshögskolan begagna för närvarande 22 ordinarie och 3 extra elever undervisningen.

Artilleri- och ingeniörhögskolan. Efter fullständigt afslutad examen hafva under sistlidet år 14 officerare lemnat artilleri- och ingeniörhögskolan. Antalet officerare, som för närvarande begagna undervisningen derstädes, uppgår till 26, deraf 3 officerare från flottan.

Krigsskolan. Från krigsskolan hafva under år 1881 utexaminerats 96 elever samt till elever dit beordrats 81 underofficerare och volontärer af arméns regementen och corpser.

Lärokurs till utbildande af sjukvårdsmanskap. Till utbildande af sjukvårdsmanskap hafva tre särskilda lärokurser, hvardera om fyra månader, under det förflutna året varit anordnade vid allmänna garnisonssjukhuset i Stockholm och hafva till hvarje lärokurs varit beordrade 20 man.

Lärokurs i hofbeslagskonst. Vid veterinärinstitutet i Stockholm och vid Alnarps landtbruksinstitut hafva under tre månader förlidet år lärokurser i hofbeslagskonst pågått för manskap af kavalleriet och fortifikationen, hvarvid undervisning meddelats åt tillsammans 26 man.

Officerares ur armén tjenstgöring vid generalstaben. Utom det antal officerare, som under sommaren varit beordradt att utföra topografiska mätningar, hafva till tjenstgöring vid generalstabens särskilda afdelningar varit kommenderade 28 officerare från arméns regementen och corpser, af hvilka officerare 21 fortfarande äro vid generalstaben tjenstgörande.

Utrikes anställde eller kommenderade officerare. För utbildning i krigareyrket hafva under sistlidet år 5 officerare med understöd af statsmedel vistats utom riket; af dessa officerare hafva 3 längre eller kortare tid varit anställde vid utländska arméer.

En officer af generalstaben har under årets första månader vistats i Grekland för att taga kännedom om den grekiska härens försättande på krigsfot. En officer har varit beordrad att vid den internationella utställningen af elektriska apparater i Paris inhemta kunskap om apparater för fälttelegrafien, samt 3 officerare varit beordrade att bevista manövrer i Tyskland, Frankrike och Italien.

Militärkomitéer. Den komité, hvilken den 19 Juni 1880 nedsattes för att utarbeta förslag till landtförsvarets ordnande, samt den sammansatta svensk-norska komité, som

den 21 December nämnda år förordnades att utarbeta förslag till de bestämmelser i de svenska och norska arméernas tjenstgöringsreglementen, hvilka böra vara för dessa arméer gemensamma, hafva ännu icke afslutat sina arbeten. Den år 1879 tillsatta komitén för utarbetande af förslag till ordnande af arméns enke- och pupillkassa har inkommit med underdånigt betänkande och förslag i ämnet.

I och för upprättande af en fullständig plan till hufvudstadens omgifvande vid krigsutbrott med fältförskansningar hafva under en tid af sommaren förlidet år varit beordrade tillsammans 6 officerare af generalstaben, artilleriet och fortifikationen.

Fastställda ritningar.

Modellritningar hafva blifvit fastställda å en bakladdningskanon af 8,4 cm^s kaliber med tillhörande lavett och föreställare samt ammunitionsvagn, äfvensom å en sjuktransportvagn för arméns ambulanser.

Skarpskytteväsendet.

Enligt de anteckningar, som föras i Landtförsvarsdepartementets kommandoexpedition, voro vid sistlidet års slut 147 frivilliga skarpskytteföreningar med tillsammans 17,316 medlemmar ännu i verksamhet, men af dessa föreningar hade endast 68 med tillsammans 11,065 medlemmar insändt föreskrifven årsrapport. En nybildad förening har under året tillkommit, hvaremot fyra föreningar anmälts vara upplösta.

För medlemmar af de frivilliga skarpskytteföreningarna har, likasom föregående år, varit i hufvudstaden anordnad en allmän skjuttäflingsfest, uti hvilken äfven fått deltaga medlemmar af tre skyttegillen, som för året erhållit understöd från anslaget till skarpskytteväsendets och skjutskicklighetens befrämjande.

Fästningsartilleriet.

För fästningsartilleriet hafva blifvit anskaffade 260 stycken 27 cm. granater och 400 stycken 23 cm. (7″) karteschdosor för slätborrad bombkanon. Under arbete äro 460 stycken 24 cm. granater.

Positionsartilleriet.

En 12 cm. kanon af osmidt martinstål och en 12 cm. ammunitionsvagn, hvilka uti riksdagsberättelsen år 1881 omnämndes såsom varande under arbete för positionsartilleriet, hafva blifvit färdiga samt profvade.

Fältartilleriet.

För fältartilleriet har under året levererats följande materiel och ammunition, nemligen: 30 stycken 8 cm. kanoner med lavetter och föreställare samt åtskilliga reservdelar; 7 stycken 8 cm. ammunitionsvagnar; redskapspersedlar för kanonfordonen vid fem 8 cm. batterier; utredningspersedlar för ett fullständigt 8 cm. batteri; 8,000 stycken 8 cm. granatkartescher och 6,000 stycken 8 cm. ringgranater.

Bestälde samt under arbete dels hos firman Krupp i Essen, dels hos fabrikanter inom landet samt vid här varande tygverkstäder äro: 30 stycken 8 cm. kanoner med lavetter och föreställare m. m.; 40 stycken 8 cm. ammunitionsvagnar; redskap för ytterligare fem batterier; rid-, anspanns- och stallpersedlar för tre batterier; 2,000 stycken 8 cm. granatkartescher och 5,000 stycken 8 cm. ringgranater; äfvensom tre 8 cm. kanoner af osmidt martinstål och lavettsidor af stålplåt för två af dessa kanoner.

Krut.

Från Torsebro krutfabrik har, förutom 500 centner 23 mm. krut, som levererats enligt föregående år afslutadt kontrakt, under nu förflutna året blifvit levereradt ytterligare 30,000 kilogram dylikt krut, äfvensom 30,000 kilogram 5 mm. krut levererats från Åkers krutbruk.

Ammunitionstillverkning.

Vid ammunitionsfabriken å Marieberg har för artilleriets behof tillverkats 40,000 antändningsrör och 6,000 tidrör samt, förutanställande af försök, 2,000 perkussionsrör och 2,000 enhetsrör.

Patrontillverkningen har omfattat: 3,000,000 skarpa och 2,315,000 lösa patroner till 1867 års gevär samt 950,000 patroner till kammargevär.

Karl Gustafs stads gevärsfaktori.

Vid Karl Gustafs stads gevärsfaktori hafva åtgärder vidtagits för anskaffning af maskiner och verktyg äfvensom materialier i anledning af anbefald tillverkning af 500 försöksgevär af den utaf svensk-norska eldhandvapenkomitén föreslagna modell med fast magasin samt Jarmanns låsmekanism och 10,15 mm. kaliber.

Arbetena vid faktoriet hafva för öfrigt omfattat: tillverkning af ersättningsdelar till 1867 års gevär för gevärsförrådens behof, kammargevär för artilleriets fästningskompanier, förändringsarbeten å karbiner för fortifikationstrupperna, rigtinstrumenter och rigtqvadranter för fält- och positionsartilleriet, beslagsdelar för rid-. och anspanns-persedlar till 8 cm. batterier m. m.

Byggnads- m. fl. arbeten för artilleriet.

För artilleriets nya skjutfält vid Marma har ytterligare förvärfvats ett erforderligt stycke mark och fortgå arbetena med fältets ordnande.

Å Rindön har uppförts ett kruthus och är en laboratoriebyggnad derstädes under uppförande.

En sats maskiner för tillverkning af thonet-hjul för artilleriets behof har blifvit inköpt från utlandet och uppsatt vid Artillerigården i Stockholm.

Kavallerietablissementet i Helsingborg.

För att, genom den i Ystad förlagda sqvadronens af husarregementet Konung Carl XV förflyttande till Helsingborg, nämnda sqvadrons nuvarande etablissement i Ystad må kunna ställas till skånska dragonregementets förfogande för dess exercissqvadron och förberedande underbefälsskola, samt kaval-

lerietablissementet vid Herrevads-kloster kunna användas till dylika kommenderingar endast för skånska husarregementet, har Kongl. Maj:t beslutat, att det i Helsingborg under byggnad varande nya etablissementet för två sqvadroner af husarregementet Konung Carl XV skall till beredande af utrymme för en tredje sqvadron utvidgas medelst uppförande af en kasernbyggnad, en stallbyggnad och ett exercishus m. m.

Af de till detta etablissement hörande byggnader hafva den för 200 man afsedda kasernbyggnaden, kokhuset och två stallbyggnader under året blifvit till stommar och tak fullbordade och inredningsarbetena påbörjade, grund och sockel lagda för ridhuset, andra förekommande arbeten delvis färdiga samt schaktning för grundläggningen af de anbefalda nya byggnaderna påbörjad.

Nytt sjukhusetablissement.

Kongl. Maj:t har vidare i nåder förordnat, att i stället för det äldre emellan Herrevads-kloster och Ljungbyhed belägna sjukhus, hvilket är afsedt för de å Ljungbyhed och Bonarpshed årligen sammandragna trupper, skall uppföras ett nytt sjukhusetablissement, bestående af en ekonomibyggnad och fyra sjukbaracker, i enlighet med ritningar, som blifvit genom Arméförvaltningens försorg uppgjorda samt efter undergången pröfning hos Medicinalstyrelsen godkända.

Befästningsarbeten.

Befästningsarbetena vid Karlsborg samt å landsidan vid Karlskrona hafva under året fortgått enligt de planer, som för dessa arbetens utförande blifvit upprättade och af Kongl. Maj:t gillade.

Fortifikationspersonalens öfningar.

Fortifikationspersonalen har öfvats efter samma grunder som föregående år. Pontonierbataljonen gjorde en fältmarsch till Elfkarleby, der instruktionskompaniet qvarstannade i 7 veckor för öfning i broslagning m. m.; och har å lägerplatsen Laxön uppförts af bräder och resvirke en barack för manskapets och underbefälets inqvartering, ett stall för 10 hästar samt en vakt- och arreststuga. Fältsignalkompaniet företog en öfningsmarsch i Vestmanland och Upland, och af sappörbataljonen utgick ett fältingeniörkompani på fältmarsch till Trossnäs fält, der det öfvades i fältarbeten. För öfrigt hafva de vanliga skolorna pågått för manskapets utbildning i handtverksskicklighet m. m.

Vid Oxelösund och i trakten af Nyköping hafva öfningar förehafts för officerarnes utbildning uti terrängbeskrifning och fästningsplaners uppgörande.

Generalstabens verksamhet.

Generalstabens kommunikations och militärstatistiska afdelningars arbeten hafva fortgått i öfverensstämmelse med de för dem gällande stadganden. Sist nämnda afdelning har afslutat omarbetningen af planen för arméns mobilisering samt derefter företagit omarbetning af planerna för arméns regementens och corpsers sammandragning vid mobilisering. Denna afdelnings personal

har derjemte tagits i anspråk för utarbetande af militär-statistiska uppgifter för landtförsvarskomitén.

Krigshistoriska afdelningens personal har äfven under det nu förflutna året hufvudsakligen varit sysselsatt med ordnandet af krigsarkivets samlingar, hvilka under året ytterligare förökats dels genom öfverflyttning från kammar-arkivet af en del militieräkenskaper, dels genom aflemnande af arkivalier från regementsarkiven, samt äfven genom värdefulla gåfvor af enskilda personer.

Topografiska afdelningens arbeten hafva under året omfattat: vinkelmätningar vid fyra stationer för att sammanbinda den år 1832 utförda triangleringen af Gotland med kustnätet vid Kalmarsund; mätningar inom det första gradens triangelnät, som sträcker sig mellan trakten af Åreskutan och Siljan, hvarigenom aderton punkter blifvit till sitt läge bestämda; triangelmätningar af andra ordningen inom Vermland, hvarunder observationer utförts vid sextiofem punkter och ett nät, omfattande sextio punkter, blifvit utstakadt; fullständigande af den äldre triangleringen af Skaraborgs län genom vinkelmätningar å tretton punkter, belägna i trakten af Mariestad och Brommön; fältmätningar i skalan 1 : 50000 inom Södra Vedbo härad af Jönköpings län, inom Vartofta och Gudhems härad af Skaraborgs län samt inom Sundbo härad af Örebro län, allt öfver en sammanlagd yta af något öfver femton qvadratmil; detaljafvägningar inom det under året kartlagda området, samt afvägning af två kontroll-linier: en från Ljungarps kyrka i Elfsborgs län till Skara och en från Skara till Alingsås.

Arbetet med sammandragandet af nordligaste bladet af generalkartan i skalan 1 : 1000000 har under året fortgått samt undervisning i topografisk kartritning och fältmätning vid en särskild för detta ändamål sammandragen öfningsafdelning lemnats åt fyra aspiranter vid generalstaben och två officerare af armén.

Under år 1881 har utgifvits kartbladet Valdemarsvik af generalstabens karta öfver Sverige. Under gravering äro kartbladen Vestervik, Linköping, Vimmerby, Hjo och Jönköping.

Generalstabens fältöfningar hafva egt rum i Södermanland med Nyköping såsom begynnelse- och Södertelje såsom slutpunkt.

Utfärdade författningar.

Följande allmänna författningar hafva under nedannämnde dagar blifvit af Kongl. Maj:t genom Landtförsvarsdepartementet utfärdade, nemligen:

den 26 Mars: nådig kungörelse angående ändringar i förnyade nådiga reglementet för krigsskolan af den 14 Augusti 1874;

den 20 Maj: instruktion för de vid armén anställde fältläkare i afseende å deras åligganden under fred;

den 27 Maj: förnyad nådig instruktion för Arméförvaltningen;

samma dag: förnyad nådig kungörelse angående de grunder, hvarefter resekostnads- och traktamentsersättning för armén tillhörande personer skall vid vissa kommenderingar och förrättningar utgå;

samma dag: nådig kungörelse angående kompetensvilkor för antagande till vissa vaktmästarebefattningar;

den 25 Juni: instruktion för artilleriförrådens styrelse, vård och redovisning;

den 6 Augusti: förnyadt nådigt reglemente angående besörjandet af indelta arméns, Vermlands fältjägarecorps och allmänna beväringsmanskapets underhåll och sjukvård under vapenöfningar m. m.;

den 11 November: nådigt reglemente angående besörjandet af remonteringen för värfvade kavalleriet, artilleriet och fortifikationen;

samma dag: reglemente för approbation och kassation af beväringsskyldige.

Rotering.

Af Kammarkollegium gifna utslag angående rotering af hemman och hemmansdelar hafva, i öfverensstämmelse med gällande föreskrifter, blifvit Kongl. Maj:ts pröfning understälda, och har Kongl. Maj:t låtit vid de understälda utslagen bero.

Manskapets pensionering.

Ändrade bestämmelser rörande underhåll från Vadstena krigsmanshuskassa hafva blifvit utfärdade att från 1882 års ingång lända till efterrättelse, hvarigenom manskapets pensionering förbättrats i den mån för handen varande tillgångar sådant medgifvit.

Understöd åt landtvärnsmän.

Från anslaget för f. d. landtvärnsmän har understöd tilldelats 47 dertill i föreskrifven ordning anmälde sökande med 200 kronor till dem hvardera.

Officerare, anställde i utländsk tjenst eller kommenderade utrikes.

För att genom anställning i främmande magts tjenst vinna ytterligare utbildning i sitt yrke hafva under år 1881 två officerare af Kongl. flottan erhållit tjenstledighet; och äro i sådant ändamål för närvarande anställde två officerare i engelsk samt tre i fransk örlogstjenst. Dessutom har under året en officer varit beordrad att besöka den i Paris anordnade internationella elektriska utställning, för att taga kännedom om användandet af elektriskt ljus å fartyg samt vid kustförsvar m. m. äfvensom att vid större marinetablissement i Frankrike och i norra Tyskland söka inhemta kunskap om de framsteg, minväsendet under de senare åren gjort inom dessa länder.

Personalens öfningar till sjös.

Sjöexpeditioner hafva under år 1881 företagits: med ångkorvetten Saga i främmande och hemlandsfarvatten för öfvande af kadetterne vid sjökrigs-

skolan; med korvetterna Norrköping och Eugenie i Östersjön, Kattegat och Skagerack för att öfva manskapet vid flottans exercisskolor samt med briggarne Falken, Gladan, Skirner och Snappopp i hemlandsfarvatten för skeppsgossarnes öfning. För verkställande af minöfningar, hufvudsakligast utläggning och betjenande af den fasta minmaterielen, har en afdelning, bestående af korvetten Lagerbjelke, såsom logementsfartyg, en minkranpråm och en minbåt varit förlagd i Stockholms skärgård under en tid af 3 månader, dervid 4 officerare samt 11 underofficerare varit kommenderade för genomgående af den speciella minkursen; hvarjemte vid hvardera af flottans stationer en kanonbåt och en minbåt varit rustade för minöfningar med elever i den allmänna minkursen. Under hösten år 1881 har jemväl ångkorvetten Balder blifvit utsänd på öfningsexpedition till aflägsnare farvatten, och till rikets vestra kust hafva blifvit beordrade 2:ne kanonbåtar, dels för att bistå hjelpbehöfvande fartyg, dels för ordningens uppehållande vid fiskerierna derstädes. Expeditionerna med dessa 3 fartyg pågå ännu.

Tillfälle till öfning under tiden från den 1 Oktober 1880 till samma tid år 1881 har genom ofvannämnde sjöexpeditioner blifvit beredt för 101 officerare med en öfningstid af 127 dagar, 135 underofficerare med en öfningstid af 114 dagar samt 2,238 man sjötrupper och skeppsgossar med en öfningstid af 125 dagar eller åt 2,474 man med en öfningstid af 124 dagar i medeltal för hvarje man.

Personalens öfningar och undervisning till lands.

Vid Stockholms station, hvarest undervisning meddelats så väl i allmän som speciel kurs i minväsendet, hafva i den förstnämnda 1 officer, 2 underofficerare och 2 af manskap samt i den sistnämnda 4 officerare, 11 underofficerare och lika många af manskap åtnjutit sådan undervisning; och har vid Karlskrona station undervisning endast i den allmänna minkursen blifvit lemnad till 5 officerare, 6 underofficerare och 15 man af gemenskapen.

Vid exercisskolan i Karlskrona hafva, utom 8 från sjökrigsskolan utexaminerade kadetter, 372 man af sjömanscorpsen samt vid Stockholms station 263 man af nämnde corps erhållit undervisning, af hvilka 197 vid förra och 213 vid senare stationen blifvit approberade.

Uti underbefälsskolan i Karlskrona hafva 46 man och i samma skola vid Stockholms station 16 man åtnjutit undervisning, af hvilka 42 vid den förra och 15 vid den senare blifvit efter genomgången kurs godkända.

Sjökrigsskolan.

Under läsåret 1880—1881 hafva 63 kadetter varit i skolan inskrifne, deraf 10 blifvit utexaminerade och till underlöjtnanter vid Kongl. flottan befordrade samt 5 afgått utan examen. Af de vid inträdesexamen sistlidna höst godkände ynglingar hafva 15 vunnit inträde vid skolan, hvars lärjungeantal således äfven under innevarande läsår utgör 63.

Skeppsgossarnes antal vid skolan i Karlskrona har utgjort 272, och vid Stockholms station, hvarest undervisningen besörjts genom läraren vid Skeppsholms församlings folkskola, 26. Inalles hafva vid begge stationerna 56 gossar blifvit karlskrifne samt ingått dels i matros-, dels i eldare- och handtverkskompanierna. Skeppsgosseskolan.

Uti de på allmän bekostnad inrättade navigationsskolorna i riket hafva under läsåret 1880—1881 i skolornas navigationsafdelning varit inskrifne 403 elever, af hvilka 214 utexaminerats såsom styrmän och 98 såsom sjökaptener samt i maskinistafdelningen 119 elever, af hvilka vid examen godkänts 29 såsom maskinister, 4 såsom öfvermaskinister, 66 såsom ångfartygsbefälhafvare och 2 såsom lokomotivförare; hvarjemte, utan att hafva varit såsom elever i skolorna inskrifne, 6 aflagt godkänd examen i styrmans-, 10 i sjökaptens-, 2 i maskinist-, 88 i öfvermaskinist- och 55 i ångfartygsbefälhafvareklass. Navigationsskolorna.

Uti den skolan i Göteborg tillhörande skeppsbyggeriafdelningen hafva 5 elever åtnjutit undervisning i hvardera af verkmästare- och byggmästareklasserna. Af de i förstnämnde klass inskrifne hafva 4 och samtlige eleverne i byggmästareklassen blifvit godkände.

Linieskeppet Stockholm och lastbriggen Gladan hafva blifvit förändrade och iordningsställda att användas, det förra vid Karlskrona station i och för skjutöfningar, det senare såsom exercisfartyg för skeppsgossar. Å kanonbåten Edda, hvars maskineri och pannor blifvit tillverkade vid Bergsunds mekaniska verkstad, har byggnadsarbetet fortgått samtidigt med påbörjande af arbetet å 2:ne nya ångkranpråmar, hvarjemte 6 stycken roddkanonslupar blifvit förändrade till mintransportpråmar. För underhållande af förbindelse emellan Karlskrona och dess sjöfästningar har en ångslup blifvit färdigbyggd. Fartygsbyggnader m. m.

Vid Stockholms station hafva nybyggnads- och utrustningsarbetena å minbåten Rolf afslutats, så att åtskilliga profturer kunnat med samma fartyg utföras. För minförsvaret vid Stockholm, Södertelje och Karlskrona har åtskillig minmateriel blifvit tillverkad samt, för privata ångslupars aptering till minbåtar, en del förrådseffekter anskaffats.

Nybyggnadsarbetet å skeppsgossekasernen vid Karlskrona station har afslutats äfvensom inredningsarbetet å nya minförrådet derstädes. En ny kupolugn har blifvit uppsatt i gjuteriet samt värmeledning inledd i verkstäderna. Hus- och andra byggnadsarbeten.

En ny svängbro af jern, afsedd för förbindelse emellan det s. k. gamla varfvet å ena samt reparationsdockan och förråden på Lindholmen å andra sidan, har blifvit tillverkad vid Bergsunds verkstad och är under uppsättning i stället för den äldre vindbron af trä.

Å holmen Söderstjerna, liggande inom varfsområdet, har en skjutbana blifvit anlagd för försöksskjutning med kanoner samt lavettage tillverkadt för denna banas behof.

Vid de eldsvådor, som den 20 Januari och den 4 Juni sistlidne år timade å skeppsvarfvet i Karlskrona blefvo, vid förstnämnda tillfälle, de derstädes befintliga, till sjöinstrument- och sjökarteförråden äfvensom till minkontoret hörande persedlar och effekter samt, vid sistnämnda tillfälle, en del till material- och ammunitionsuppbörderna hörande persedlar dels förstörda, dels betydligt skadade; hvarjemte den byggnad och de bodar, hvaruti samtliga dessa persedlar och effekter förvarades, till största delen nedbrunno.

Förlusten vid det förra olyckstillfället har, efter afdrag af värdet för de efter branden hopsamlade metaller samt byggnaden sådan den befans efter eldsvådan, uppskattats till omkring 85,000 kronor. Skadan vid den senare branden har hittills icke kunnat beräknas, enär inventering af skadade projektiler, som ansetts kunna iståndsättas, ännu icke hunnit afslutas; af de 10,311 stycken projektiler, utgörande omkring $^2/_3$ af hela förrådet, som vid årets slut blifvit undersökta, hafva emellertid endast 163 stycken befunnits kassabla.

Artilleri-materiel, projektiler m. m.

För Flottans räkning hafva blifvit tillverkade 1 stycke 27 cm. kanon hos firman Amstrong & C:o i England, 2 stycken modell-lavetter till 16 cm. kanoner hos F. Krupp i Essen samt 2 stycken 25 mm. kulsprutor jemte 4 stycken sjölavetter till desamma från firman Palmcrantz och Winborg. Genom omarbetning af vanligt styckekrut har för flottans räkning anskaffats 500 ctr. 23 mm. krut, hvarjemte med Torsebro krutbruk kontrakt afslutats om tillverkning af 470$^1/_2$ ctr. 30—40 mm. krut, likaledes genom omarbetning af äldre krut.

Å varfvets verkstäder i Karlskrona hafva för Kungsholms fästnings behof tillverkats 1 stycke vall-lavett af jern till 17 cm. bakladdningskanon, 13 stycken vinschar, 13 stycken spel och 26 stycken vagnar med ställningar för transport af projektiler och krutkanistrar.

Sjökarteverket.

Under år 1881 hafva sjömätningsarbeten företagits:

i *Östergötlands* skärgård, der desamma från föregående årets slutpunkter vid Marö, Kalsö, Norrholmen, Buskskär och Högaörn fortsatts öster om Djursö, Yxnö och Norra Finnö östra kuster sydvart hän till en linie öfver Hästö, Missjö, Svensöarne och Wattingarne; hvarjemte hafsbandet från Svartbådan till något söder om Sandsänkan äfven upplodats; omfattande dessa mätningar en areal af 4,8 geografiska qvadratmil;

vid *Gotland*, der granskning och komplettering af sjömätningskartorna öfver denna ö fortsatts från Hoborg till Carlsöarne och lodningar till sjös utanför denna kustdel blifvit utförda öfver en areal af 100 geografiska qvadratmil. Härförutom hafva undersökningar af grund vid Utklippan, Karlskrona och Storjungfrun utanför Söderhamns skärgård blifvit verkställda.

Under året hafva i koppar graverats en karta öfver Bohusbugten i skalan 1 : 200,000 samt en karta öfver Bottniska viken i skalan 1 : 400,000. Under arbete äro en karta öfver Kattegat i skalan 1 : 250,000, en öfver Bottenhafvet i skalan 1 : 450,000 samt en öfver norra delen af Östersjön i skalan 1 : 500,000.

Å sjökarteverkets koppartryckeri hafva under året blifvit tryckta 7,600 stycken sjökort och 800 stycken tilläggsblad. Af arbetet »Underrättelser för sjöfarande» har 28:de häftet blifvit utgifvet.

Nautisk-meteorologiska byrån.

Stationer för mätning af nederbörd hafva under år 1881 blifvit anordnade å följande fyrplatser, nemligen: Nordkoster, Hamnskär, Nidingen, Tylö, Sandhammaren, Hanö, Ölands södra udde, Fårö, Häradsskär, Grönskär, Örskär, Björn, Eggegrund, Skag, Stora Fjäderägg och Rödkallen, hvarjemte en hydrografisk observationsstation inrättats på fyrfartyget Oscarsgrundet i Öresund. Under året hafva till byrån inlemnats 36 loggböcker, förda dels å flottans fartyg, dels å svenska handelsfartyg, af hvilka loggböcker 34 blifvit för vidare bearbetning afsända till Kongl. Nederländska meteorologiska institutet i Utrecht.

För flottans stationer och för sjökarteverket har byrån upphandlat och undersökt omkring 300 olika meteorologiska och fysikaliska instrument samt för byråns eget behof af derför anvisadt anslag anskaffat 102 dylika instrument.

Lots- och fyrinrättningen m. m.

Vid Grimskärs fyr i Kalmar sund har uppsatts en ny fyrlykta, hvilken, jemte två af staden Kalmar uppsatta nya hamnlyktor, afser att underlätta navigeringen mellan stadens hamn och farvattnet söder om Grimskär. I öfrigt hafva på kronans bekostnad anordnats dels en mindre fyrplats på östra sidan af Hernön vid staden Hernösand, dels två mindre ledfyrar å holmen Gåssten, nordvest från Svartklubbens fyr vid Ålands haf.

Sedan en af Skellefteå stad med vederbörligt tillstånd uppförd ledfyr å Gåsören vid inloppet till Skellefteå under året blifvit färdig, har densamma öfverlemnats till lotsverket för att genom dess försorg för framtiden vidmagthållas.

På grund af vederbörligt tillstånd hafva i öfrigt följande nya fyrar under året blifvit på kommuners eller enskildes bekostnad åvägabragte:

vid staden Karlshamn, en ny inseglingsfyr förutom den derstädes redan förut befintliga;

vid Vinga båthamn utanför Göteborg, två hamnlyktor;

vid staden Skanör, en hamnfyr;

vid Mölle och Barsebäcks fiskelägen vid Öresund, på hvardera stället en hamnfyr;

hvarjemte äfven under sistlidet års höstmånader en fyrlykta genom enskild försorg hållits lysande å Hvittskär i farleden från Pampusfjärden till Norrköping.

Ett nytt fyrskepp, kalladt »Vestra Banken», har sistlidne höst utlagts i södra delen af Bottenhafvet, sydvest om vestra Finngrundsbanken, i ändamål att tjena den betydliga sjöfarten på Norrlands hamnar till ledning vid passerandet af de i denna trakt befintliga farliga grund. Det vid Sydostbrotten i Norra Qvarken förlagda fyrskeppet har blifvit försedt med mistsignalapparat, drifven af ånga.

Den förut vid Stångskär i Öregrunds skärgård på försök utlagda s. k. lysboj har, sedan ofvan omförmälda ledfyrar å Gässten blifvit tända, förlagts vid Södergrundan utanför inloppet till Sandhamn, der fortfarande försök med densamma blifvit anställda.

I följd af de svåra stormar, som sistlidne vår och höst rasat i de svenska farvattnen, hafva talrika sjöolyckor inträffat. Då härvid flerestädes fartyg sjunkit i farleder, der de qvarliggande vraken skulle varit högst farliga för den allmänna sjöfarten, hafva vraken eller åtminstone de mest farliga delarne af desamma blifvit genom lotsverkets försorg bortsprängda. Vid ett i Öresund sjunket ångfartyg har under en del af hösten måst utläggas ett märkefartyg.

En tillfällig lotsplats har inrättats vid Limhamn vid Öresund, hvaremot, i sammanhang med den under året verkställda omreglering af lotsverket, lotsplatserna Lutterhorn, Lergraf och S:t Olofshamn på Gotland blifvit indragna samt Vesterviks och Idösunds lotsplatser förenats till en.

Den betydelsefullaste förändring, som vid förevarande förvaltningsgren egt rum, sedan lots- och fyrinrättningarna jemte lifräddningsanstalterna med 1872 års början erhöllo sin egen centralförvaltning, har under det sist förflutna året satts i verket genom den fullständiga omreglering af lotsverket, som efter flera års förarbeten anbefaldes genom nådigt bref den 15 Februari samt de samma dag utfärdade nya lotsförfattningarna. Den nya grundsats, som uti dessa vunnit tillämpning, är upphäfvandet af lotspligtigheten och medgifvandet åt en hvar sjöfarande att efter egen önskan anlita kronolots eller icke; hvarjemte å nyo stadgats skyldighet för den inrikes sjöfarten att erlägga en måttlig fyr- och båkafgift. I afseende å förvaltningen vidtogs genom de nya författningarna, bland annat, den förändring, att dels, med upphäfvande af förut varande tre distriktchefstjenster, vid Lotsstyrelsen anställdes en inspektör, dels rikets kuster och närliggande farvatten indelades uti åtta lotsfördelningar i stället för förut varande femton.

Allmänna författningar.

Utöfver ofvan omförmälda under den *15 Februari* fastställda nya lotsförfattningar, nemligen: instruktion för Lotsstyrelsen, förordning angående lotsverket samt tjenstgöringsreglemente för lotsverket, hafva följande allmänna författningar blifvit under år 1881 utfärdade: *den 27 Maj* kungörelse angående de grunder, hvarefter resekostnads- och traktamentsersättning för flottan tillhörande personer skall vid vissa kommenderingar och förrättningar utgå; *samma*

dag kungörelse angående dagtraktamente till personer vid Lotsstyrelsen och lotsverket under vissa resor och förrättningar; *den 16 September* kungörelse angående förändrad lydelse af § 54 i stadgan för sjökrigsskolan den 30 Maj 1879 och *den 30 December* kungörelse angående ändring i vissa delar af samma stadga.

Komité.

Den komité, som den 19 Juni 1880 tillsattes med uppdrag att utarbeta fullständigt förslag till sjöförsvarets ordnande, har äfven under år 1881 varit i verksamhet.

Rotering.

Af Kammar-kollegium gifna utslag angående rotering af hemman och lägenheter i Östergötlands och Vesternorrlands län hafva, enligt gällande föreskrifter, blifvit Kongl. Maj:ts pröfning underställda; och har Kongl. Maj:t vid de underställda utslagen låtit bero.

Jordbruket.

Jordbruket har under år 1881 i följd af flera ogynsamma förhållanden lemnat en skörd af i allmänhet underhaltig beskaffenhet, så att densamma för hela riket ej kan beräknas vara högre än *under medelmåttan.*

Detta har vållats dels genom vinterns tidiga inbrott under hösten 1880 dels genom den regniga väderleken under sistlidna års sommar. Höstsäden har lemnat både till mängd och beskaffenhet sämre utslag än vårsäden, hvarå skörden i de nordliga länen utfallit förmånligare än man kunnat hoppas, så att kornskörden i rikets nordligaste län kan anses vara medelmåttig.

Inom Malmöhus län har en del af skörden utfallit fördelaktigare än i många andra län genom en lycklig inbergning, som deremot kommit de nordligare belägna länen endast undantagsvis till del.

Rotfrukterna hafva i allmänhet lemnat en ojemn afkastning. Gynsammast ställer sig skörderesultatet af potates inom de sydligaste och nordligaste landskapen af riket, ehuru den tidiga hösten med regn och frost öfverallt menligt inverkat på skördens beskaffenhet, mest derigenom att denna frukt angripits af röta. Öfriga rotfrukter hafva lemnat en skörd, som ställer sig under medelmåttan.

Höskörden har lemnat ett otillfredsställande resultat så väl genom förminskad afkastning — hvilket är fallet i de nordliga länen, synnerligen från vallar — som ock genom flerstädes inträffad ogynsam bergning, så att fodertillgången i allmänhet kan anses vara knapp, hvilket förhållande dock i ganska väsentlig mån utjemnas genom en i allmänhet god afkastning af vårsädeshalm.

Husslöjden.

Under det senast förflutna året hafva de två i statens tjenst anställde undervisarne i olika delar af riket tillhandagått hushållningssällskap och enskilde

i meddelande af öfning och handledning vid utförande af en mängd arbeten, tillhörande så väl den enkla hemslöjden som vissa handtverkerier. Med framgång hafva statens bemälde undervisare bibringat färdighet i slöjd åt en mängd folkskolelärare. Undervisningen har meddelats genom kurser, anordnade af hushållningssällskapen. Denna anordning har tillvunnit sig allmänhetens förtroende och ingifver god förhoppning derom att år ifrån år slöjdundervisning och slöjdfärdighet skola mer och mer spridas ned till den lägre befolkningen å landsbygden, hvarest slöjdfärdigheten lemnar ett vigtigt bidrag till uppehälle och bergning.

Kemiska stationerna.

De med bidrag af statsmedel upprättade kemiska stationerna för jordbrukets och näringarnas behof hafva fortfarande varit i verksamhet och motsvarat allmänhetens fordringar och behof. Sedan 1881 års Riksdag anvisat statsbidrag för ytterligare en kemisk station, har i Örebro stad anordnats en ny sådan, hvilken fullgjort alla vilkor för att kunna med innevarande års början vara likställd med de öfriga fyra genom staten och hushållningssällskapen underhållna.

Flyttning af landtbruksskola.

Under året har meddelats tillstånd för Gotlands läns hushållningssällskap att från Suderbys förflytta den derstädes förlagda landtbruksskolan till Stenstugu.

Fiskerinäringen.

De svåra isarne samt den kalla och sena våren hafva, jemte ovanligt stormig väderlek under större delen af sommaren och hösten, menligt inverkat på så väl Östersjö-, som insjö- och elffiskena. Laxfisket, som i södra och mellersta Sverige i allmänhet gifvit medelmåttig afkastning, har deremot i en del af Norrlands-elfvarne utfallit under medelmåttan. Strömmings- och sillfisket i Östersjön var på våren flerstädes temligen gifvande, men hindrades under sommaren och hösten mycket af stormig väderlek, som likaledes högst menligt inverkat på ålfisket vid södra Östersjökusten, hvilket fiske kan anses hafva nära nog slagit fel. Sillfisket i Bohuslän har deremot fortfarande visat sig rikligt och äfven i Öresund har detta fiske under året varit ovanligt gifvande, bättre än sedan flera år tillbaka.

Fiskeritjenstemännens arbeten hafva i stadgad ordning fortgått. Undervisningskursen vid fiskareskolan vid Norrnäs har fortgått, hvaremot undervisningskursen i laxodling vid Elfkarleby i anseende till det fåtal elever, som anmält sig, varit under året inställd.

I den internationella konferens, som i Oktober månad hållits i Haag, för ordnandet af fisket i Nordsjön, har Sverige deltagit genom befullmägtigadt ombud, Professoren F. A. Smitt.

De i berättelsen till 1881 års Riksdag omförmälda försök med fiske af sill medelst drifgarn utanför Bohuslänska kusten, hafva fortsatts äfven under år 1881 och hafva visat goda resultat.

Stuteriväsendet.

Vid de under året hållna besigtningsmöten för prisbelönande af hästar hafva fastställda pris blifvit utdelade till 1,712 hästar, nemligen 213 beskällare, 457 moderston och 1,042 unghästar, förutom de hästar, som af nämnderna prisbelönats med dertill af landsting och hushållningssällskap särskildt anslagna medel. En engelsk fullblodshingst har blifvit uppköpt i England och placerad vid Flyinge stuteri.

Det allmänna ekonomiska kartverket.

I Skaraborgs län har kartläggningsarbetet blifvit fortsatt inom Vadsbo, Kinne, Kållands, Åse och Barne härad till en omfattning af 10,6 qvadratmil. Ekonomiska beskrifningar hafva i tryck utgifvits öfver Dals och Lysings härad af Östergötlands län, hvarjemte dylik beskrifning öfver Ydre härad af samma län är under tryckning. Då den under gravyr varande och på hushållningssällskapets bekostnad upprättade kartan öfver sistnämnda härad blifvit i det närmaste fullbordad, blifva med 1881 års utgång kartverkets arbeten för hela Östergötlands län fullbordade och i tryck utgifna. Arealberäkningar och utarbetandet af beskrifningar öfver Skaraborgs län hafva fortsatts i samma mån arbetena å fältet fortskridit.

Norrbottens läns ekonomiska kartverk.

Inom Jukkasjärvi sockens skogland hafva mätningar i skalan 1 : 20,000 blifvit utförda till en vidd af något öfver 6 qvadratmil. Inom Torne lappmarkers fjell-land hafva 24 qvadratmil blifvit uppmätta i skalan 1 : 50,000. Inom Pajala och närgränsande socknar hafva detaljafvägningar blifvit utförda äfvensom en kontroll-linie blifvit afvägd från Haparanda till Parrakka i Jukkasjärvi socken. Kartan öfver Pite härad med beskrifning har under året blifvit utgifven.

Geologiska undersökningar.

Under år 1881 hafva geologiska undersökningar i skalan 1 : 50,000 utförts inom Stockholms och Malmöhus län öfver en yta af sammanlagdt 7,23 qvadratmil, i skalan 1 : 100,000 inom Jönköpings, Göteborgs och Bohus, Hallands och Elfsborgs län öfver en yta af 15,73 qvadratmil, hvarjemte åtskilliga förut undersökta områden reviderats.

Öfversigtsresor för åstadkommande af en bergartskarta i skalan 1:1,000,000 hafva företagits inom Jemtland, Ångermanland samt Vester- och Norrbottens lappmarker.

De så kallade bergslagsundersökningarna inom mellersta Sveriges bergslag hafva äfven under år 1881 på Jernkontorets bekostnad fortsatts, äfvensom de

agronomiskt geologiska arbeten, hvilka af Elfsborgs läns norra hushållningssällskap bekostats. Nya sådana hafva påbörjats i Vesternorrlands län.

Med hänsyn till föreslagen sänkning af sjön Tåkern i Östergötlands län har en af tjenstemännen biträdt vid undersökningen af kringliggande marker. De sedan några år bedrifna studierna af Kronobergs läns torfmossar hafva under år 1881 afslutats och detaljundersökningarna af för stenindustrien användbara bergarter hafva blifvit fortsatta.

Till bokhandeln hafva utlemnats kartbladen N:is 73—79 af ser. Aa, kartbladet N:o 6 af ser. Ab samt N:is 36—44 af ser. C, innefattande afhandlingar och uppsatser.

Författningar i hvarjehanda ämnen.

Under år 1881 har Kongl. Maj:t, uppå föredragning af chefen för Civildepartementet, utfärdat följande författningar: *den 22 Januari* förnyad taxa för befordran under fredstid på statens och enskilda jernvägar af rikets försvarsväsen tillhörande personal, materiel, effekter och förnödenheter; *samma dag* taxa för transporter på statens jernvägar af kronan tillhörigt gods, som för dess räkning försändes af civila embetsverk och myndigheter; *samma dag* kungörelse angående ändrad lydelse af §§ 5, 7 och 8 af det för statens jernvägstrafiks enke- och pupillkassa den 6 September 1872 utfärdade nådiga reglelemente m. m.; *den 28 Januari* instruktion för direktionen för statens jernvägstrafiks pensionsinrättning; *samma dag* kungörelse angående ändring af §§ 14, 15, 16 och 29 af det för statens jernvägstrafiks pensionsinrättning den 6 September 1872 utfärdade nådiga reglemente; *den 11 Februari* nytt resereglemente; *samma dag* kungörelse angående kostnadsersättning till militäre, landsstats- och ecklesiastike tjenstemän för en del resor inom tjenstgöringsdistrikten; *den 21 Mars* kungörelse angående förändrad anordning i afseende å godtgörandet af Kongl. Maj:ts Befallningshafvandes utgifter för tjenstetelegram samt vissa bud och befallningar i tjensteärenden; *den 22 April* kungörelse angående godtgörelse till de i flottningsstadgan den 30 December 1880 omförmälde synemän; *den 30 April* kungörelse angående redovisning för uppbörd af häradsmedel; *samma dag* taxa för fångtransporter å statens jernvägar; *den 13 Maj* kungörelse rörande tillägg till Kongl. kungörelsen den 30 Maj 1873 angående hvad iakttagas bör till förekommande af boskapspests och andra smittosamma husdjurssjukdomars införande i riket; *den 10 Juni* förnyad taxa på arfvode för landtmäteriförrättningar; *samma dag* kungörelse angående dagtraktamente och reseersättning åt ledamot i egodelningsrätt, god man vid landtmäteriförrättningar m. fl.; *samma dag* kungörelse angående landtmätares skyldighet att i ego- och delningsbeskrifning upptaga jordområdena både efter gammalt och nytt ytmått; *den 6 Augusti* kungörelse angående skyldighet för häradsskrifvare och kronofogdar att debitera och redovisa medel, som af vissa utaf Kongl. Maj:ts Befallningshafvande stadfästade brandstodsbolag utgå; *samma dag* kungörelse an-

gående förbud mot lotterier och andra dylika företag samt mot försäljning af lotter för in- eller utländska lotteriers eller andra sådana företags räkning; *samma dag* kungörelse angående utsträckt skydd för vissa kanal-, sluss-, jernvägs- och telegrafinrättningar; *samma dag* förnyad förordning angående hemmansklyfning och jordafsöndring; *den 29 Oktober* kungörelse angående förändrad lydelse af § 67 i förordningen om kommunalstyrelse på landet den 21 Mars 1862; *den 18 November* förordning angående minderåriges användande i arbete vid fabrik, handtverk eller annan handtering; *den 25 November* förändring af bestämmelserna rörande telegramvexling emellan vissa svenska och norska jernvägstelegrafstationer; *den 2 December* kungörelse angående myntvigter; *den 30 December* kungörelse om anstånd med tillämpning af nådiga förordningen den 18 November 1881 angående minderåriges användande i arbete vid fabrik, handtverk eller annan handtering.

Fastställda planer för reglering af städer.

Under loppet af år 1881 hafva regleringsplaner blifvit fastställda för Falun (ny del), Halmstad (en del), Karlskrona, Laholm, Strömstad (en del), Uddevalla och Östersund.

Köpingsrättigheter.

Sedan Kongl. Maj:t, enligt nådigt bref den 21 Mars 1881, tillförsäkrat Tranås torgplats med dervarande jernvägsstationsplats i Säby socken och norra Vedbo härad af Jönköpings län att under vissa vilkor få, såsom en kommun för sig, utgöra en af stad oberoende köping med bestämdt område, har Kongl. Maj:t sedermera, efter det vilkoren blifvit fullgjorda, förordnat att torgplatsen eger vid ingången af år 1882 träda i utöfning af köpingsrättigheterna. Enahanda förklarande har Kongl. Maj:t ock meddelat i fråga om Seffle by i Vermlands län, hvilken by enligt nådigt bref den 7 Mars 1879 erhållit rätt att, jemväl efter vissa vilkors fullgörande, blifva köping.

Fögderiregleringar.

Under år 1881 har Säters fögderi af Kopparbergs län indragits, hvaremot Medelpads fögderi af Vesternorrlands län blifvit deladt i två. Omreglering af vissa fögderier inom Stockholms och Vestmanlands län har försiggått.

Komitéer.

Kongl. Maj:t har under år 1881 på Civildepartementets föredragning tillsatt följande komitéer: *den 22 Januari* för revision af fiskeristadgan; *den 11 Mars* för att, efter utredning af befintliga oregelbundenheter i rikets administrativa, judiciella, ecklesiastika och kommunala indelningar, afgifva förslag huru dessa oregelbundenheter skola afhjelpas.

Allmänna väg- och vattenbyggnadsarbeten.

Bland de med allmänna medel understödda väg- och vattenbyggnadsarbeten hafva följande under år 1881 fullbordats:

Vägbyggnader.

Väganläggning mellan Aborrträsk och Svartliden å sträckan från Aborrträsk i Norrbottens län till Jörns by i Vesterbottens län.

Väganläggning mellan Svartliden och Glommerträsk å samma sträcka.

Väganläggning mellan Nuxujärvi by och Tärendö sockengräns i Norrbottens län.

Vägomläggning mellan Bastuträsks och Norsjö byar i Vesterbottens län.

Väganläggning mellan Jörn och Åliden å sträckan från Aborrträsk i Norrbottens län till Jörns by i Vesterbottens län.

Väganläggning mellan Åliden och Stenträsk å samma vägsträcka.

Vägomläggning mellan Öfver-Lännäs och Sånga socknar i Vesternorrlands län.

Väganläggning mellan Ramsjö kyrkoby och Ramsjö station i Gefleborgs län.

Väganläggning från vägen mellan Öhne gästgifvaregård och Väse kyrka till Väse station i Vermlands län.

Vägomläggning mellan Öhne gästgifvaregård och Väse kyrka i samma län.

Vägomläggning mellan Ransby och Slättne gästgifvaregårdar i samma län.

Väganläggniag mellan Siksandshöjden och Hjulsjö sockengräns å sträckan från Grythytteheds gästgifvaregård till vägen mellan Hjulsjö och Jernboås i Örebro län.

Väganläggning mellan Stråbergsmyren och Bredgården i samma län.

Vägomläggning å den från Vesterås norr ut öfver Åsåsen i Romfartuna socken i Vestmanlands län ledande väg.

Väganläggning från Berga by öfver Nässelbo skog till gränsen mot Vestra Fernebo socken i samma län.

Väganläggning från Emmaboda station samt omläggning förbi Hallabergs backar, Djekneliden och backarne vid Skälstången i Kronobergs län.

Vägomläggning mellan Marbäck och Attorp i Elfsborgs län.

Vägomläggning mellan Dalhems kyrka och Gamleby köping i Kalmar län.

Vägomläggning från Asarum och Karlshamn till Trensums gästgifvaregård i Blekinge län.

Vattenaftappningar.

I Norrbottens län.

Utdikning vid Lappträsks by i Karl Gustafs socken.

Sänkning af Kirnujärvi sjö i Korpilombolo socken.

I Vesterbottens län.

Utdikning vid Hemmesmark m. fl. byar i Säfvar socken.

Utdikning vid Norra Bodbyn i Burträsks socken.

Utdikning vid Vännfors och Svettåkers byar i Vännäs socken.

Utdikning vid Yttre Ultervattnets och Jomarks byar samt hemmanen Selsberg och Framnäs i Bygdeå socken.

Utdikning vid Korssjö och Åkullsjö byar i Bygdeå och Burträsks socknar.

Utdikning af norra Myrträsket och Lillmyren vid Stenträsks by i Jörns socken.

Utdikning vid Granåsens by i Dorotea socken.

Utdikning vid Afvaträsks vestra by i samma socken.

I Vesternorrlands län.

Utdikning vid Rocklands, Elfva och Smedsgårdens byar i Alnö socken.

I Jemtlands län.

Utdikning af Storflomyren vid Optands by i Brunflo socken.

Utdikning vid Vedjeöns by i Ströms socken.

I Gefleborgs län.

Utdikning af Gräs- och Käbbängsmyrarne vid Flästa by i Arbrå socken.

Sänkning af sjön Ösaren i Valbo socken.

I Kopparbergs län.

Utdikning af Murmästarbomyren i Stora Skedvi socken.

I Stockholms län.

Utdikning af Långmyrekärren inom Östuna, Knifsta och Lagga socknar.

I Vermlands län.

Utdikning af Kjelkerudssjön, Bondkärnsmossen m. fl. i Fryksände socken.

Utdikning af 6 myrar i Östmarks socken.

Sänkningen af Hänsjön i Fryksände socken.

I Kronobergs län.

Utdikning af Transjön i Hjortsberga socken.

I Elfsborgs län.

Sänkning af Örsjön, Gärdsjön m. fl. i Ås och Redvägs härad.

Sänkning af Nossa å och Molla mader i Molla m. fl. socknar.

Utdikning vid Döfve, Högryda och Kärråkra byar samt hemmanen Ryagärde, Boarp, Lundstorp och Sjö i Kärråkra och Börstigs socknar.

I Kalmar län.

Utdikning af Lunda och Dalby mossar i Kastlösa socken på Öland.

Hamn- och brobyggnader.

Hamnförbättringen vid Lerbergets fiskeläge i Malmöhus län.
Hamnanläggning vid Nogersunds fiskeläge i Mellby socken af Blekinge län.
Hamnanläggning vid Skanör.
Hamnanläggning vid Mölle fiskeläge i Malmöhus län.
Kajbyggnaden i Vesterviks hamn.
Hamnförbättringen vid Skillinge fiskeläge i Kristianstads län.
Uppmuddringen af Klinte hamn på Gotland.
Bro öfver Arboga å vid Kungsör.

Arbetena vid statens jernvägsbyggnader.

Arbetena vid statens jernvägsbyggnader hafva under år 1881 fortgått sålunda:

1:o) *Den uppåtgående stambanan Storvik—Ånge.*

Sedan jernvägsarbetena å bandelen emellan Ånge och Ramsjö redan mot slutet af år 1880 så framskridit, att denna bandel kunnat under vintermånaderna för en provisorisk trafik begagnas, hafva under år 1881 alla mellan Ljusdal och Ånge återstående arbeten blifvit så fullbordade, att denna bandel, i längd utgörande 9,7 mil, kunnat den 16 sistlidne September för allmän trafik upplåtas, hvarigenom hela den uppåtgående stambanan Storvik—Ånge, 24,9 mil i längd, blifvit till alla delar färdigbyggd och till allmän trafik upplåten.

2:o) *Tvärbanan Torpshammar—riksgränsen.*

Sedan arbetena å den återstående delen af tvärbanan genom Jemtland mellan Östersund och riksgränsen mot Norge så framskridit, att den 4,9 mil långa bandelen mellan riksgränsen och Dufed under sistförflutna vinter kunnat för provisorisk trafik med användande af norsk materiel begagnas, hafva arbetena å de återstående delarne under år 1881 så fortgått, att bandelen mellan riksgränsen och Trångsvikens station, i längd utgörande 11,1 mil, den 16 sistlidne Oktober kunnat åt Styrelsen för statens jernvägstrafik öfverlemnas för att till allmän trafik upplåtas, hvilken trafik den 12 påföljande December utsträcktes till den 1,5 mil öster om Trångsviken belägna Näldens station.

Arbetena å sista delen af denna bana mellan sistnämnda station och Östersund, 3 mil i längd, hafva jemväl så till vida framskridit, att banvallen blifvit färdigbildad och belagd med räler, så att, ehuru full ballastning och åtskilliga kompletteringsarbeten ännu icke medhunnits, den likväl kan med lokomotiv befaras.

Sammanräknade längden af de vid 1881 års utgång för allmän trafik upplåtna delarne af stambanan genom Norrland utgjorde således 50,4 mil.

Statens jernvägstrafik.

Längden af statens trafikerade jernvägar, hvilken vid 1881 års början utgjorde 182,6 mil, eller 1,955 km., har genom trafikens utsträckning öfver nya bandelar i Norrland ökats till 205,3 mil, eller 2,194 km.

Trafikinkomsterna hafva för år 1881 utgjort omkring 18,000,000 kronor.

Till Statskontoret hafva inlevererats 7,200,000 kronor.

Koncession å enskilda jernvägsanläggningar.

Under år 1881 har Kongl. Maj:t beviljat koncession för:

jernvägsanläggning mellan Karpalund och Degeberga;

jernvägsanläggning mellan Höganäs och Åstorp; samt

utsträckning af Krylbo—Borlänge jernväg till Dalelfven vid Båtsta.

För trafik upplåtna enskilda jernvägar.

Följande enskilda jernvägsanläggningar hafva under år 1881 blifvit för allmän trafik upplåtna:

återstoden af Krylbo—Borlänge jernväg från Säter till Borlänge.

Gärds härads aktiebolags jernväg mellan Karpalund och Degeberga.

Fastställda jernvägstaxor.

Under år 1881 har Kongl. Maj:t fastställt nya trafiktaxor enligt det metriska systemet för Vadstena—Fogelsta, Gärds härads och Halmstad—Jönköpings jernvägsaktiebolags jernvägar.

Förklarande att jernvägslinier äro att anse såsom särskild jernväg.

Med stöd af § 1 i nådiga förordningen den 15 Oktober 1880 angående lagfart, inteckning och utmätning af jernväg, så ock i fråga om förvaltning af jernväg under konkurs, har Kongl. Maj:t förklarat följande olika jernvägslinier vara att anse såsom särskild jernväg, nemligen:

Halmstad—Jönköpings jernvägsaktiebolags bana mellan Halmstad och Nässjö med uteslutande af bibanan till Gisslaved;

jernvägen mellan sjöarne Vikern och Möckeln jemte samma jernvägs utsträckning dels från Vikern till Stribergs grufvor och dels från Valåsen vid Möckeln till Degerfors station å nordvestra stambanan;

Hjo—Stenstorps jernvägsaktiebolags jernvägar från Hjo till Stenstorp samt från Svensbro till Ekedalen och från Ekedalen till Tidaholm;

Nora—Karlskoga jernväg med dess utsträckning till Otterbäcken samt bibanor till Stribergs och Pershyttans grufvefält;

Oxelösund—Flen—Vestmanlands jernväg; samt

Köping—Hults jernvägsaktiebolags jernväg mellan Örebro och Köping.

Tillstånd för utländingar att i Sverige idka handel m. m.

Under år 1881 har Kongl. Maj:t, uppå gjorda ansökningar, beviljat tillstånd för 56 utländingar att i Sverige idka handel eller handtverk.

Aktiebolag.

Kongl. Maj:t har under år 1881, uppå Civildepartementets föredragning, meddelat fastställelse å bolagsordningar för 105 aktiebolag, med sammanräknade aktiekapital af minimum 16,133,130 kronor och maximum 30,536,310 kronor. Af dessa bolag äro 2 försäkrings-, 3 jernvägs-, 50 industri- och fabriks-, 22 rederi-, 9 handels- och hushållsföreningsaktiebolag samt 19 bildade för hvarjehanda andra ändamål.

Förändrad anordning af statsmedelsförvaltningen i vissa län.

För att i de län, der sådant utan svårighet läte sig verkställas, inskränka behofvet af större kassabehållningar i ränterierna och derigenom bereda minskning i statsverkets behof af kassaförlag har Kongl. Maj:t meddelat föreskrifter om en sålunda förändrad anordning af statsmedelsförvaltningen i Stockholms län och de sex län, i hvilkas residensstäder finnas afdelningskontor af Riksbanken, att de medel, som erfordras för bestridande af de vid landtränterierna förefallande utbetalningar af statsmedel, skola tillhandahållas ränterierna genom anvisningar, af Kongl. Maj:ts Befallningshafvande utställda på Statskontorets folioräkning i Riksbankens hufvudkontor och inlösbara i hufvudkontoret eller vederbörande afdelningskontor, äfvensom att de vid ifrågavarande landtränterier inflytande statsmedel skola insättas i vederbörande afdelningskontor för att genom dess försorg nyssnämnda räkning tillgodokomma.

Formulär för redogörelser öfver skogsmedel.

Sedan Kongl. Maj:t den 3 December 1880 förordnat om öfverflyttning i vissa delar från Kongl. Maj:ts Befallningshafvande i länen till Skogsstyrelsen af den befattning med försäljning af virke m. m. från kronans skogar och redovisning för skogsmedlen, som förut tillkommit Kongl. Maj:ts Befallningshafvande, har Kongl. Maj:t den 11 November nästlidet år fastställt formulär för de qvartalsräkningar, som, innefattande landtränteriernas redogörelser öfver dit influtna skogsmedel, skola hos länsstyrelserna upprättas med Skogsstyrelsen.

Pregling af guldmynt å fem kronor.

Sedan, med anledning af Riksdagens år 1880 gjorda framställning om pregling af guldmynt å fem kronor, tilläggsartikel till den med Norge och Danmark gällande myntkonvention blifvit i berörda hänseende afslutad, har genom nådig kungörelse den 25 Juni 1881 förordnats om häraf följande förändringar i lagen om rikets mynt den 30 Maj 1873; hvarjemte den 6 Augusti nästlidet år utfärdats nådig kungörelse angående femkronestyckenas diameter, pregel och inskrift samt yttre utseende i öfrigt.

Indragning af äldre kopparskiljemynt.

I öfverensstämmelse med stadgandet i artikel 17 mom. 4 af den mellan Sverige, Norge och Danmark gällande myntkonvention har genom nådig kungörelse den 12 Oktober nästlidet år förordnats, att kopparmynt, pregladt efter

äldre myntordning än lagen om rikets mynt den 30 Maj 1873 och som icke redan blifvit aflöst till följd af nådiga kungörelsen den 5 November 1875, skulle från och med den 31 nästlidne December upphöra att vara lagligt betalningsmedel man och man emellan; hvarjemte meddelats nödiga föreskrifter rörande indragningen af berörda skiljemynt.

Myntning.

Vid Myntverket hafva under år 1881 blifvit utmyntade:

Guldmynt:	20-kronor	Kr. 945,000: —
	5-kronor	» 325,000: —
Silfvermynt:	1-kronor	» 619,147: —
	50-ören	» 133,952: 50.
	25-ören	» 347,888: 25.
	10-ören	» 76,274: 10.
Bronsmynt:	5-ören	» 31,248: 30.
	2-ören	» 24,879: 46.
	1-ören	» 19,835: 80.

Jordeboksarbetet i Kammarkollegium.

Nya jordeböcker hafva blifvit fastställda för Kalmar, Örebro och Gefleborgs län, hvarjemte granskningen af nya jordeböckerna för Göteborgs och Bohus samt Jemtlands län påbörjats.

Domänförvaltningen.

Sedan Riksdagen å extra stat för år 1882 anvisat ett belopp af 80,000 kronor för förvaltningen af statens domäner, har denna förvaltning för år 1882 blifvit ordnad på hufvudsakligen enahanda sätt, som under år 1881 egt rum.

Försäljning af mindre kronolägenheter.

Beträffande sådana mindre kronohemman, som enligt 1874 och 1879 årens Riksdagars beslut skulle få på offentlig auktion till den högstbjudande försäljas, har Kongl. Maj:t under år 1881 godkänt gjorda anbud å 26 särskilda lägenheter, för hvilka, med ett taxeringsvärde af 93,010 kronor, i köpeskilling erhållits 137,145 kronor.

Afskaffande af markegångsdeputerades edgång.

Genom nådig kungörelse den 22 April 1881 har den för markegångsdeputerade hittills föreskrifna edgång blifvit afskaffad.

Öfverlåtelse af åborätt till under bruk skatteköpta hemman.

Rätten till öfverlåtelse af åbo- och skatterätt till under bruk skatteköpta hemman har enligt nådig kungörelse den 23 nästlidne December blifvit utvidgad genom upphäfvande af den i nådiga kungörelsen den 24 Maj 1878 meddelade ovilkorliga föreskrift derom, att åborätten för att kunna öfverlåtas skall vara lagligen befästad.

Förteckningar öfver statsverket tillhöriga inventarier.

Under den 20 Maj nästlidet år har på Riksdagens underdåniga framställning utfärdats nådig kungörelse med föreskrift för samtliga statens embetsverk, styrelser och inrättningar att låta upprätta förteckningar öfver statsverket tillhöriga möbler och dermed jemförliga värdefullare inventarier.

Förkortning af preskriptionstiden för uppbördsmän.

Kongl. Maj:t har den 26 Mars 1881 utfärdat nådig kungörelse angående förkortning af preskriptionstiden för uppbördsmäns och redogörares ansvarighet.

Jernvägspostbefordran.

Jernvägspostbefordring har kommit till stånd dels å de senast för allmän trafik upplåtna delarne af statens banor Ljusdal—Ånge och Nälden—Storlien och dels å de enskilda bolag tillhöriga jernvägslinierna inom Gärds härad och mellan Borlänge och Säter.

Postdiligenserna.

Såsom icke mer för persontrafiken erforderliga, hafva postdiligenser på en sträcka af 12,4 mil indragits eller ersatts af vanliga postgångar.

Poststationer.

Efter indragning af en del äldre och inrättande af nya poststationer uppgick vid 1881 års slut antalet sådana postanstalter till 1,485 eller 34 mer än vid slutet af nästförutgångna året.

Utvexling af postanvisningar mellan Sverige och Storbritannien med Irland.

Enligt ett mellan Sverige, å ena, samt Storbritannien med Irland, å andra sidan, träffadt aftal har tillfälle blifvit beredt till utvexling af postanvisningar dessa länder emellan.

Internationella paketförsändelser.

Efter det att, genom en i Paris den 3 November 1880 afslutad internationel konvention, förenklade bestämmelser blifvit meddelade rörande utvexlingen mellan Sverige och andra europeiska länder af paketer utaf mindre omfång och utan angifvet värde, har, på grund af särskilda aftal, ett medelporto blifvit infördt särskildt för paketer, hvilka utvexlas mellan Sverige och något af de två andra skandinaviska rikena.

Afbetalning å postverkets skuld till Statskontoret.

Rörelsens och postuppbördens deraf föranledda tillväxt har, i förening med åtskilliga till minskning i postutgifterna ledande åtgärder, verkat derhän att af det förskott, omkring 1,490,000 kronor, som till betäckande af kostnaderna för den ordinarie postföringens skiljande från jordbruket fått af postverket lyftas under åren 1875—1878, kunnat före utgången af nästlidet år återbetalas så stor del att af nämnda förskott då icke återstod oguldet mer än 150,000 kronor.

Postlagstiftningen.

I sammanhang med vidtagandet af åtgärder för åstadkommande af en fullständig författning rörande postutvexlingen och vilkoren derför, hafva blifvit

meddelade bestämmelser, hvarigenom tillfälle beredts dels att erhålla postförskott äfven å korsbandsförsändelser, dels att få med ångbåtspostexpedition befordrade jemväl rekommenderade försändelser, dels ock att, i mån af behof, äfven direkt genom poststation utvexla försändelser med postförskott; hvarförutan föreskrifter utfärdats rörande behandlingen af s. k. skeppsbref.

Antalet försändelser.

Under år 1880, det senaste, för hvilket fullständiga statistiska uppgifter föreligga, hafva blifvit befordrade omkring 41,832,000 postförsändelser, hvilket vid jemförelse med näst föregående år utvisar en tillökning af 13 procent.

Tidningstrafiken.

Dessutom hafva på grund af förskrifning genom postanstalt blifvit fortskaffade 215,849 årgångar tidningar och tidskrifter eller 8 procent mera än året förut.

Nytt telegrafreglemente.

Förnyadt reglemente för telegrambefordringen i riket har den 18 November 1881 blifvit utfärdadt.

Statstelegrafnätet.

Under år 1881 har svenska statstelegrafnätet vunnit en tillökning af 7,2 mil i linier och 12,4 mil i ledningstrådar, så att detsamma vid årets utgång upptog i linier och kablar 782,7 mil och i ledningar 1,915,2 mil.

Stationer.

Nya telegrafstationer hafva under året inrättats i Stocka, Sunne, Brännö och Vinga, den sist nämnda stationen äfven försedd med särskild anstalt för signalering till och från fartyg på hafvet. Deremot hafva indragits de elektriska telegrafstationerna Avesta, Ludvika och Nya Varfvet, äfvensom de sista qvarvarande optiska stationerna Brännö, Nya Varfvet och Vinga; så att antalet af de under Telegrafstyrelsens inseende ställda stationer uppgick vid 1881 års slut till 174.

Telegramvexling.

Under år 1880, det senaste, för hvilket fullständig statistik är upprättad, blefvo befordrade 986,420 taxerade telegrammer, deraf inländska 550,841 och utländska 435,579.

Telefonförbindelse.

Genom Telegrafstyrelsens försorg har mellan Statsdepartementen och de flesta centrala embetsverken i hufvudstaden upprättats telefonförbindelse med föreningspunkt i härvarande central-telegrafstation.

Derjemte har Telegrafstyrelsen bemyndigats att medelst anläggning af telefonledningar underlätta den telegrafiska samfärdseln inom sådana orter i riket, som deraf finnas vara i behof, och att i detta syfte med kommuner, affärsbolag och enskilda personer träffa öfverenskommelse på de vilkor, som af styrelsen i hvarje särskildt fall närmare bestämmas.

Stapelstadsrätt för Skellefteå.

Åt staden Skellefteå har genom nådigt bref den 4 sistlidne November under vissa vilkor beviljats stapelstads-, nederlags- och transitupplagsrätt.

Nya tullstationer.

För att bereda befolkningen inom Skillingsmarks och Östmarks socknar af Vermlands län lättnad att från Norge på den för befolkningen lämpligaste handelsväg förskaffa sig sina förnödenheter och derigenom frestelsen till oloflig införsel undvikas, hafva förtullningsstationer inrättats vid Högsäter inom Skillingsmarks socken och vid Röjdåfors inom Östmarks socken.

Genom nådigt bref den 10 sistlidne Juni har medgifvits, att förtullningsstationen vid Hån i Töcksmarks socken af Vermlands län finge fortfarande tills vidare vara i verksamhet under enahanda vilkor och bestämmelser, som i nådiga brefvet den 30 Maj 1879 finnas föreskrifna.

Tullbehandlingen af varor och postpaket, som försändas på jernvägen Trondhjem—Trångsviken.

Under den 7 sistlidne Oktober biföll Kongl. Maj:t, att de genom nådiga brefvet den 14 Juni 1871 gifna föreskrifter i afseende å tullbehandlingen af varor och postpaket, som å nordvestra stambanan försändas mellan svenska och norska orter, finge i tillämpliga delar delar gälla i afseende å varuförsändningar på jernvägen mellan Trondhjem och Trångsvikens vid Storsjön i Jemtland belägna station.

Kronoparkernas tillökning.

Kronoparkernas ytvidd har genom öfverloppsmarkers och kronohemman tillhörig skogsmarks afsättande till kronopark äfvensom genom inköp af enskilda marker för kronans räkning under året ökats med 52,200 qv.-ref.

Skogshushållningsplaner.

För 735 allmänna skogar med en ytvidd af 1,405,000 qv.-ref hafva skogshushållningsplaner blifvit fastställda. Af dessa äro 675 stycken interimshushållningsplaner, afsedda för 10 år, och omfattande 797,500 qv.-ref.

Extra skogsbevakning.

I likhet med föregående år, har till förstärkning af den ordinarie bevakarepersonalen i de sex norra länen ett antal extra bevakare varit anställd, hvarföre kostnaden uppgått till omkring 31,000 kronor.

Undersökningar för elfrensningar.

Den inom Vesterbottens län fortgående undersökningen till utrönande af kostnaden för vattendragens flottbargörande har omfattat Hörne, Öre och Gideå elf samt Ledu- och Lögda-ån jemte bivatten tillika med den del af Ångermanna-elfven med tillflöden, som tillhör nämnda län.

Upplåtelse af flerårig afverkningsrätt.

Utom den årliga virkesförsäljningen från kronans skogar, har å Granådals och Elfdals vestra kronoparker i Kopparbergs län, Stuguvattentjälens kronopark i Vesternorrlands län samt å en del af Gellivara kronopark å ömse sidor om Kattån i Norrbottens län upplåtits afverkningsrätt under 5—8 år till

sammanlagdt 256,850 träd mot en köpeskilling af 666,123 kronor 50 öre äfvensom skyldighet för köparen att ombesörja och bekosta för virkesutdrifning erforderliga, till 23,487 kronor 85 öre beräknade elfrensnings- och strömbyggnads-arbeten.

Skogsingeniörer.

Sex skogsingeniörer hafva under året varit anstälde till enskilda skogsegares tjenst med verksamhet inom 20 län.

Fridlysningstid för vildt.

På framställning af Hjersås församling i Skåne, har all jagt å matnyttigt vildt inom församlingen blifvit förbjuden under 5 år. Likaledes har jagt å rapphöns på Gotland förbjudits under åren 1881—1883.

Allmänna hypoteksbankens obligationer.

Allmänna hypoteksbankens obligationsskuld belöpte sig vid 1880 års slut till 267,679,300 kronor. Under nästlidna år öfvertogs af Banque de Paris et des Pays Bas återstoden af franska 4-procents-lånet med nominelt 19,927,800 francs, och utlottades under året 215,000 francs. Konverteringen af 1864, 1869 och 1871 års inhemska 5-procents-lån till $4^1/_2$-procents-obligationer har under året genomförts; hvarjemte af sistnämnde obligationer derutöfver försålts efter pari-kurs ett belopp af 1,508,800 kronor; och uppgå bankens utelöpande $4^1/_2$-procents-obligationer till ett belopp af 71,354,300 kronor. Af 1878 års tyska 4-procents-lån hafva under året försålts obligationer för 22,100,100 riksmark och hafva dessa försäljningar skett efter så gynsamma kurser att de influtna medlen kunnat användas till ökad utlottning å bankens äldsta tyska $4^1/_2$-procents-lån af 1861 och 1862, samt derutöfver lemnat behållning. Den sålunda ökade amorteringen å nämnde lån uppgår till 7,206,300 thaler.

Hypoteksföreningarnes ställning.

Enligt den i Finansdepartementet, efter uppgifter från allmänna hypoteksbanken och de särskilda hypoteksföreningarne, upprättade öfversigt af hypoteksföreningarnes ställning vid 1880 års slut, utgjorde summan af de amorteringslån, hypoteksföreningarne då upptagit, efter afdrag af å lånen verkställd amortering, i rundt tal 273,994,000 kronor, eller 19,778,000 kronor mera än vid 1879 års utgång.

Af berörde summa tillhörde 51,018,000 kronor lån, upptagna direkt af hypoteksföreningarne sjelfva, samt 222,976,000 kronor lån, som negocierats genom allmänna hypoteksbanken.

Allmänna hypotekskassan för Sveriges städer.

Allmänna hypotekskassans för Sveriges städer skuld för utelöpande obligationer af det år 1868 upplagda femprocents amorteringslånet var vid 1880 års utgång 5,938,300 kronor; och blefvo under år 1881 obligationer, tillhörande samma lån, sålda till ett nominalbelopp af 465,000 kronor.

Försäljningspriset å dessa obligationer, som vid årets början var $100^1/_2$ procent, höjdes under årets lopp successive till $101^1/_2$ procent.

Af det år 1880 upplagda nya $4^1/_2$-procentslånet, hvaråa 5 millioner tyska riksmark, motsvarande $4{,}444{,}444^4/_9$ kronor, under nämnda år afyttrades, hafva obligationer till nominalbelopp af 3,000,000 riksmark eller $2{,}666{,}666^2/_3$ kronor ytterligare under år 1881 blifvit försålda.

Allmänna hypotekskassans fordran hos stadshypoteksföreningarne för till dem utgifna amorteringslån var vid 1881 års utgång, efter afdrag af skedd amortering, kronor 8,724,535: 08.

De i kassan delegande hypoteksföreningarnes antal utgör 14 stycken.

Riksbankens metalliska kassa.

Riksbankens metalliska kassa, beräknad i enlighet med bankoreglementets bestämmelser, utgjorde vid slutet af November 1881 i rundt tal 15,415,900 kronor, emot 16,166,300 kronor vid samma tid år 1880.

Tillgången bestod i myntadt och omyntadt guld för 11,474,000 kronor och i silfver för 3,941,900 kronor, dervid för det enligt lagen om rikets mynt af den 30 Maj 1873 preglade silfvermynt, utgörande 2,014,200 kronor, afdragits tio procent af pregelvärdet, enligt bankoreglementets föreskrift.

Riksbankens tillgångar hos bankinrättningar och handelshus på utrikes orter, på hvilka tillgångar sedelutgifningsrätt får grundas, utgjorde vid slutet af November 1881, efter afdrag af Riksbankens skulder på dylika räkningar, 5,092,900 kronor, emot 12,014,200 kronor vid samma tid 1880.

Tillgången i vexlar, accepterade till betalning på utrikes ort, var den 30 November 1881 12,397,700 kronor, emot 11,687,100 kronor samma dag år 1880.

Enskilda bankernas kassa i myntadt och omyntadt guld.

Den 30 November 1881 egde de enskilda sedelutgifvande bankerna uti myntadt och omyntadt guld ett belopp af 8,174,100 kronor, emot 8,754,900 kronor samma dag 1880.

Utelöpande banksedlar.

Vid slutet af November 1881 var beloppet af utelöpande banksedlar, i jemna tal, för Riksbanken 37,318,400 kronor och för de enskilda bankerna 49,227,200 kronor eller sammanlagdt 86,545,600 kronor. Utelöpande sedelmassan var vid samma tid år 1880 91,787,000 kronor, och hade alltså minskats med 5,241,400 kronor. Af denna minskning falla 3,872,400 kronor på Riksbanken och 1,369,000 på de enskilda bankerna.

Indragningen af de enskilda bankernas sedlar å 5 kronors valör har fortgått, så att den 30 November 1881 funnos utelöpande dylika sedlar för allenast 714,200 kronor.

I vexlingsförskott från Riksbanken hade 18 enskilda banker den 30 November sammanlagdt 7,316,000 kronor emot 8,982,300 kronor vid samma tid 1880.

Bankernas upp- och utlåning.

Uti Riksbanken och de enskilda bankinrättningar, rörande hvilka öfversigter offentliggöras, voro den 30 November 1881 innestående:

på upp- och afskrifning 48,107,800 kronor, emot 52,443,600 kronor samma dag år 1880;

på depositionsräkning 223,305,300 kronor, emot 218,099,300 kronor år 1880.

Beloppet af diskonterade inrikes vexlar, som den 30 November 1880 utgjorde 110,386,000 kronor, var samma dag år 1881 140,493,600 kronor, och hade alltså ökats med 30,107,600 kronor.

Utlåningen, som vid slutet af November 1880 utgjorde 123,545,000 kronor, var samma dag år 1881 123,511,900 kronor, eller nära oförändrad till beloppet.

Å kassakreditiv hade det vid slutet af November 1880 utestående beloppet, 67,185,000 kronor, ökats till 72,692,100 kronor, eller med 5,507,100 kronor.

Totalsumman af de utaf bankerna till allmänna rörelsen lemnade försträckningar har alltså under tiden från slutet af November 1880 till samma tidpunkt 1881 ökats med 35,580,000 kronor, under det utelöpande sedelbeloppet minskats med 5,241,400 kronor och de på bankernas insättningsräkningar stående medlen ökats med allenast 870,000 kronor.

Sågverksegarnes garantiförening.

Sedan Riksdagen på Kongl. Maj:ts framställning medgifvit, att, för beredande af tillfälle för det enligt nådiga kungörelsen den 6 Juni 1879 grundade aktiebolaget sågverksegarnes garantiförening att fortsätta sin verksamhet under ytterligare tio år utöfver den hittills fastställda tiden, eller April månad 1882, fortfarande skulle afsättas af Riksgäldskontoret utfärdade obligationer till nominelt belopp af tre millioner kronor för att utgöra en garantifond för bolaget under vissa för bolagets ordnande föreskrifna vilkor, har Kongl. Maj:t, med upphäfvande af nyssnämnda kungörelse, fastställt nytt reglemente och bolagsordning för berörda aktiebolag.

Bolagsordningar.

För aktiebolaget Göteborgs folkbank har ny bolagsordning blifvit fastställd, hvarjemte fastställts bolagsordningar för pantaktiebanker i Vesterås, Linköping och Landskrona äfvensom för ett bolag benämndt Gefle inteckningsgarantiaktiebolag.

Reglemente för hypoteksförening.

Reglemente för en hypoteksförening mellan fastighetsegare i Göteborg, under benämning af Göteborgs hypotekskassa, har blifvit fastställdt.

Kongl. teatrarne.

Sedan Kongl. Maj:t i nådig proposition till Riksdagen den 8 Mars 1881 framstält förslag angående uppgörelse af den gäld, i hvilken de Kongl. teatrarne häftade, och i fråga om det framtida uppehållandet af den stora teaterns verksamhet, men Riksdagen i underdånig skrifvelse den 27 påföljande April gifvit tillkänna, att hvad Kongl. Maj:t i omförmälda hänseende föreslagit icke

vunnit Riksdagens bifall, har Kongl. Maj:t förklarat, att, sedan de skulder, hvari de Kongl. teatrarne vid utgången af förlidet spelår den 30 Juni 1881 häftade, blifvit genom Hans Maj:t Konungens hofförvaltning guldna, dessa teatrar, räknadt från nämnda dag, icke vidare komme att lyda under hofförvaltningen, utan skulle tills vidare lyda under Finansdepartementet, hvars chef hade att inför Kongl. Maj:t föredraga de ärenden, som rörde teatrarne, samt att deras verksamhet skulle under det med den 1 Juli nästlidet år inträdande spelår fortgå efter hufvudsakligen enahanda plan som dittills, dock med iakttagande af all den sparsamhet i förvaltningen, som af omständigheterna medgåfves.

Skatteregleringskomitén.

Förslag till förordning angående bevillning af fastighet och af inkomst har af den under den 20 Juni 1879 tillsatta skatteregleringskomité blifvit till Kongl. Maj:t afgifvet, hvarefter underdåniga utlåtanden öfver berörda förslag infordrats så väl från Öfverståthållareembetet och Kongl. Maj:ts Befallningshafvande i länen som från Kammarrätten.

Förslag till författning angående beskattning af maltdrycker.

Sedan Kongl. Maj:t anbefalt komitén för öfverseende af gällande bränvinslagstiftning att inkomma med förslag till författning angående beskattning af maltdrycker, har nämnda komité afgifvit sådant författningsförslag, hvarefter från Öfverståthållareembetet och Kongl. Maj:ts Befallningshafvande i länen inkommit infordrade underdåniga utlåtanden öfver samma förslag.

Förslag till formulär för länsräkenskaperna m. m.

Sedan Kongl. Maj:t, för åvägabringande af öfverensstämmelse mellan länsräkenskaperna och de förvaltande verkens räkenskaper i afseende å tiden för deras afslutning samt af föreskrift om länsräkenskapernas tidigare insändande till Kammarrätten, uppdragit åt chefen för Finansdepartementet att med biträde af sakkunnige personer låta utarbeta förslag till de räkenskapsformulär och föreskrifter för redovisningen inom länen, som för nämnda ändamål kunde anses erforderliga, har sådant förslag numera blifvit upprättadt samt befallning meddelats Statskontoret och Kammarrätten att, efter vederbörandes hörande, deröfver afgifva underdånigt utlåtande.

Förslag till kungörelse angående stämpelafgiften.

Med anledning af Riksdagens i underdånig skrifvelse den 14 Maj 1880 framstälda begäran har inom Finansdepartementet med biträde af sakkunnige personer utarbetats förslag till ny kungörelse angående stämpelafgiften, öfver hvilket förslag Kammarrätten och Statskontoret afgifvit infordradt underdånigt utlåtande.

Bankkomité.

Sedan Riksdagen i underdånig skrifvelse den 19 April 1881 anhållit, att Kongl. Maj:t täcktes låta öfverse gällande lagstiftning för enskilda sedelutgif-

vande banker samt derefter till Riksdagen afgifva förslag till ny lag i ämnet, har Kongl. Maj:t tillsatt en komité med uppdrag att afgifva yttrande och förslag dels i fråga om ny lag för enskilda banker med rätt att utgifva egna sedlar, dels rörande erforderlig lagstiftning för aktiebolag, som bedrifva bankrörelse, men ej ega sedelutgifningsrätt, dels ock angående de förändringar, hvilka med afseende å Riksbanken böra ifrågakomma, i händelse en större eller mindre inskränkning skulle komma att ske i den sedelutgifningsrätt, som för närvarande tillkommer enskild bank.

Post-sparbanks-komité.

Kongl. Maj:t har den 16 sistlidne December tillsatt en komité med uppdrag att afgifva yttrande och förslag i fråga om inrättande af en under statens garanti och förvaltning ställd allmän postsparbank.

Bibelöfversättningen.

Sedan samtliga Consistoria Ecclesiastica samt de teologiska fakulteterna vid universiteten afgifvit infordrade utlåtanden öfver den af bibelkommissionen den 2 September 1878 till Kongl. Maj:t öfverlemnade öfversättning af Gamla Testamentets kanoniska böcker, har Kongl. Maj:t under den 4 Februari 1881 förordnat, att dessa utlåtanden skulle till kommissionen öfverlemnas för den åtgärd, hvartill de kunde föranleda.

Religionsvården.

Kongl. Maj:t har under den 17 Juni 1881 på gjord underdånig ansökning medgifvit, att en annexförsamling till Hammerdals pastorat i Jemtlands län och Hernösands stift må bildas af Gåxsjö med flera byar, sedan kyrka för den nya annexförsamlingen blifvit uppförd.

Lönereglering för presterskapet.

Kongl. Maj:t har under den 21 Mars 1881 meddelat resolution angående reglering af aflöningen för presterskapet i Fellingsbro pastorat, samt den 4 påföljande November fastställt löneregleringen för biskopen i Göteborgs stift.

Främmande trossamfund.

På gjord underdånig ansökning har Kongl. Maj:t under den 6 Augusti 1881 medgifvit, att en af staten erkänd metodist-episkopalförsamling finge bildas i Bjufs socken af Malmöhus län, med rätt till offentlig religionsöfning under de vilkor och bestämmelser, som i Kongl. förordningen den 31 Oktober 1873 stadgas.

Nya kyrkor m. m.

Kongl. Maj:t har under år 1881 fastställt ritningar till sju nya kyrkor, till ändring och reparation af tio, till tornbyggnad å tre samt till altaren, predikstolar, orgelfaçader, läktare m. m. i tjuguen kyrkor.

Öppna bref om tillstånd att genom kollekt och stambok öfver hela riket insamla bidrag för kyrkobyggnad hafva utfärdats för två församlingar.

Kongl. Biblioteket.

Af Kongl. Biblioteket hafva under år 1881 från trycket utgifvits nämnda biblioteks handlingar, 3, innefattande, bland annat, berättelse om Kongl. Bibliotekets verksamhet under år 1880.

Riksarkivet.

Under år 1881 hafva af trycket utgifvits »Meddelanden från Riksarkivet», innehållande berättelse om de under år 1880 der verkställda arbeten m. m.

Nationalmuseum.

Jemlikt Kongl. Maj:ts beslut den 12 Augusti 1881 hafva utsedde personer verkstält inventering af samtliga de i Nationalmusei konstafdelning befintliga samlingar af konst- och industriföremål äfvensom af de staten tillhöriga likartade samlingar å de Kongl. lustslotten, hvilka äro stälda under öfverinseende af Nationalmusei intendent.

Universiteten.

Med upphäfvande af de genom nådiga brefven den 20 Juni 1805 och den 25 Januari 1850 gifna bestämmelser angående rättighet för medicine studerande att, utan hinder af frånvaro från universitetet för tjenstgöring vid Kongl. Serafimerlasarettet eller såsom kommenderade i statens tjenst, få under vissa vilkor behålla dem redan tilldelade stipendier äfvensom söka nya sådana, har Kongl. Maj:t under den 7 April 1881 meddelat förändrade föreskrifter i berörda hänseenden.

Kongl. Maj:t har, på vederbörandes framställning, den 11 Mars 1881 meddelat föreskrift i fråga om anordning af en psykiatrisk klinik vid hospitalet i Lund.

Akademien för de fria konsterna.

Kongl. Maj:t har den 16 September 1881 fastställt reglemente för Akademiens för de fria konsterna läroverk.

Musikaliska akademien.

Den 8 December 1881 har Kongl. Maj:t låtit utfärda dels förnyadt reglemente för Musik-konservatorium, dels ock i sammanhang dermed beslutad kungörelse angående vilkoren för behörighet till organist- och kyrkosångarebefattningar, musikläraretjenster vid allmänna läroverk samt musikdirektörstjenster vid militärcorpser, äfvensom kungörelse angående ändring af hvad genom 74 § i stadgan för rikets allmänna läroverk af den 1 November 1878 föreskrifvits rörande kompetens till musikläraretjenster vid allmänna läroverk.

Allmänna läroverken.

Antalet lärjungar vid statens allmänna läroverk utgjorde vid början af 1881 års hösttermin 15,125.

Under år 1881 hafva 688 lärjungar aflagt godkänd mogenhetsexamen vid allmänna läroverk.

Kongl. Maj:t har den 10 Juni samt den 23 Juli, den 6 Augusti och den 14 Oktober 1881 meddelat föreskrifter rörande begränsning af lärjungarnes antal i de lägre klasserna vid åtskilliga allmänna läroverk.

Den 27 Maj 1881 har Kongl. Maj:t fattat beslut i fråga om upprättande af tre nya lektorstjenster vid läroverket å Södermalm i Stockholm.

För praktisk utbildning af blifvande lärare har under år 1881 profårskurs varit anordnad vid allmänna läroverk i Stockholm, Upsala och Lund. För genomgående af dylik kurs hafva 55 lärarekandidater blifvit af chefen för Ecklesiastikdepartementet till nämnda läroverk hänvisade.

Af det anslag å 6,000 kronor, som på Kongl. Maj:ts framställning blifvit för år 1881 af Riksdagen beviljadt till resestipendier för lärare i främmande lefvande språk vid allmänna läroverken, har Kongl. Maj:t tilldelat sex sådana lärare understöd för resor i utlandet.

På vederbörandes framställning har Kongl. Maj:t under den 4 November 1881 beslutit ändring af de i 52 § af stadgan för Gymnastiska centralinstitutet förekommande bestämmelser angående kompetens till gymnastiklärareтjenster vid rikets allmänna läroverk; i sammanhang hvarmed äfven 74 § af läroverksstadgan i detta hänseende erhållit förändrad lydelse; hvarom nådiga kungörelser utfärdats.

Enligt nådigt uppdrag har Slottsintendenten E. A. Jakobsson besökt åtskilliga läroverk för att taga kännedom om teckningsundervisningen vid dessa läroverk samt i afseende derpå meddela de råd och anvisningar, som funnes erforderliga.

Särskilde på grund af Kongl. Maj:ts beslut utsedde komiterade, hvilka haft uppdrag att utarbeta en plan för likformig uppställning af grammatiska, för de allmänna läroverken afsedda läroböcker m. m., hafva i detta ämne till Ecklesiastikdepartementet afgifvit betänkande, som enligt Kongl. Maj:ts beslut den 29 Oktober 1881 blifvit till trycket befordradt.

Föreståndaren för Fjellstedtska skolan i Upsala J. Kerfstedt har enligt Kongl. Maj:ts beslut den 11 Mars 1881 erhållit rättighet att med lärjungar vid detta läroverk anställa mogenhetsexamen.

Högre skolor för qvinlig ungdom.

Under den 4 November 1881 har Kongl. Maj:t meddelat beslut om fördelning för åren 1882—1884 af statsanslaget till understöd för högre skolor för qvinlig ungdom.

Pedagogier.

Lärjungeantalet vid de pedagogier, som meddela undervisning utöfver folkskolans ståndpunkt, utgjorde sistlidne höstterminen 386.

Tekniska skolor, m. m.

Under läsåret 1880—1881 utgjorde elevernas antal vid tekniska skolan i Stockholm 881, deraf 673 manliga och 208 qvinliga. Vid tekniska elementarskolorna uppgick elevernas antal samma år till inalles 219. Vid tekniska söndags- och aftonskolorna begagnades undervisningen af tillsammans 1,385 lärjungar.

Ett möte af rektorer vid de tekniska elementarskolorna äfvensom Chalmersska slöjdskolan i Göteborg jemte åtskilliga lärare från nämnda skolor har, enligt Kongl. Maj:ts beslut, under 1881 års sommar i Stockholm egt rum för öfverläggning beträffande den tekniska undervisningen och flera i sammanhang dermed stående frågor.

Kongl. Maj:t har år 1881 af de för ändamålet anslagna medel tilldelat understöd åt följande slöjdskolor samt afton- och söndagsskolor, nemligen: slöjdskolor i Södertelje och Karlskrona, borgareskolan i Kristianstad, aftonskolor i Upsala och Landskrona, afton- och söndagsskolor i Söderhamn, Mariestad, Örebro, Köping, Vexiö, Jönköping, Malmö, Sundsvall, Umeå, Luleå, Karlstad, Lindesberg, Hernösand och Motala.

Genom nådig kungörelse den 13 Maj 1881 har Kongl. Maj:t meddelat de vilkor, hvarunder tekniska afton- och söndagsskolor må för år 1882 erhålla understöd af de för sådant ändamål anvisade statsmedel.

Under den 18 November 1881 har Kongl. Maj:t, med ändring af 22 § i de för Eskilstuna söndags- och aftonskola fastställda stadgar, förordnat angående sammansättningen af nämnda skolas direktion m. m.

Vetenskapliga resor, m. m.

Genom understöd af anslaget till resestipendier samt läroböckers och lärda verks utgifvande har Kongl. Maj:t fortfarande beredt förtjente vetenskapsidkare tillfälle dels till forskningsresor, dels till offentliggörande af lärda arbeten.

Understöd åt vittre författare.

Af det till understöd åt vittre författare beviljade anslag har Kongl. Maj:t tilldelat särskilda belopp åt dels förtjente äldre vitterhetsidkare, dels yngre personer, som genom sina arbeten visat framstående anlag för vitterhet.

Antiqvariska forskningsresor.

Genom Vitterhets-, Historie- och Antiqvitets-akademiens försorg hafva antiqvariska forskningsresor under 1881 företagits i åtskilliga af rikets landskap.

Inköp af den Carl von Linné fordom tillhöriga egendomen Hammarby, m. m.

Sedan inköp för statens räkning skett af en del utaf den Carl von Linné fordom tillhöriga egendomen Hammarby jemte der befintlig lösegendom, har Kongl. Maj:t under den 11 Februari 1881 meddelat föreskrifter rörande vård af nämnda inköpta egendom.

Inlösen af svenske konstnärers arbeten.

Under den 27 Maj 1881 har Kongl. Maj:t meddelat förändrade bestämmelser angående inlösen för statens räkning af lefvande svenske konstnärers arbeten, m. m.

Folkskollärareseminarierna.

Höstterminen 1881 utgjorde elevernas antal vid rikets sju folkskollärareseminarier 975 och vid de fem folkskollärarinneseminarierna 563, eller tillsammans 1,538.

Vid läsårets slut sistlidne vårtermin undergingo 202 manliga och 95 qvinliga, tillsammans 297 elever, afgångsexamen.

Vid folkskollärarinneseminarierna undergingo sistlidne vårtermin 82 elever, som genomgått första årets lärokurs, småskollärarinneexamen.

Vid folkskollärareseminariet i Lund har under sistlidne sommar särskildt tillfälle till undervisning varit beredt för småskollärare och lärarinnor.

Under höstterminen 1881 voro intagna vid seminariet i Jockmock för lappska småskollärares och lärarinnors bildande 13 elever och vid seminariet i Haparanda för finska småskollärares och lärarinnors bildande 14 elever; och utexaminerades vid vårterminens slut samma år från det förra 10 och från det senare 5 elever.

Vid 17 af landsting underhållna småskollärareseminarier hafva under år 1881 tillsammans 443 elever undergått den genom Kongl. kungörelsen den 11 Januari 1878 föreskrifna afgångspröfning. Enahanda pröfning har med särskildt nådigt tillstånd blifvit anställd vid 6 af enskilde inrättade småskollärareseminarier med tillsammans 132 elever.

Sedan Riksdagen beviljat medel till uppförande af lärohus för folkskollärarinneseminarium i Falun, och Kopparbergs läns landsting samt Falu stad gemensamt upplåtit jordland till byggnadstomt och trädgård för denna läroanstalt, har Kongl. Maj:t fastställt ritning för ifrågavarande hus, och hafva de beviljade medlen blifvit för ändamålet ställda till vederbörande domkapitels disposition, samt lärohuset under år 1881 börjat uppföras.

De af Riksdagen beviljade medlen till gymnastikbyggnad för folkskollärarinneseminariet i Skara hafva äfven blifvit för sådant ändamål ställda till vederbörande domkapitels disposition, och ritning till byggnaden blifvit af Kongl. Maj:t fastställd.

Enligt Kongl. Maj:ts beslut hafva under sistlidne Juni månad folkskollärare- och lärarinneseminariernas rektorer sammanträdt i hufvudstaden för att rådpläga om undervisningen vid dessa läroverk och dermed sammanhängande frågor.

Folkskoleinspektionen.

Likaledes har under nämnda månad allmänt möte hållits i hufvudstaden med samtlige folkskoleinspektörerne i riket för öfverläggning om åtskilliga i sammanhang med inspektionen stående frågor.

Chefen för Ecklesiastikdepartementet har, enligt Kongl. Maj:ts uppdrag, för den med innevarande år ingående inspektionsperioden af fem år förordnat sakkunnige män till folkskoleinspektörer inom bestämda områden och för dem utfärdat instruktion.

Folkskoleinspektörernes antal utgör tillsammans 44.

Stadga om folkundervisningen.

I anledning af Riksdagens framställning har förslag till förnyad stadga angående folkundervisningen i riket blifvit utarbetadt, i hvilket förslag jemväl,

efter derom af Riksdagen gjord hemställan, ingå föreskrifter rörande anmälan hos vederbörande skolråd om folkskolelärares afgång från sin tjenst.

Folk- och småskolor.

Under år 1881 hafva domkapitlen inkommit med de utlåtanden för åren 1878—1880 angående folkundervisningen, hvilka enligt folkskolestadgans föreskrift skola hvart tredje år till Kongl. Maj:t ingifvas; hvarjemte så väl domkapitlen som öfverstyrelsen för Stockholms stads folkskolor, jemlikt föreskriften i Kongl. cirkuläret den 31 December 1875, aflemnat särskilda uppgifter angående folkundervisningen under år 1880. Enligt dessa uppgifter funnos under sistnämnda år i hela riket 12 högre folkskolor med 377 lärjungar, 3,994 folkskolor, hvaraf 3,083 fasta och 911 flyttande, 813 mindre skolor, hvaraf 501 fasta och 312 flyttande, samt 4,573 småskolor, hvaraf 2,359 fasta och 2,214 flyttande, eller tillsammans 9,392 folkundervisningsanstalter. I de högre folkskolorna undervisade 13 lärare samt

i folkskolorna	3,904	lärare	och	818	lärarinnor,	tillsammans	4,722
i mindre skolorna	255	»	»	564	»	»	819
i småskolorna	657	»	»	4,156	»	»	4,813

Summa 4,816 lärare och 5,538 lärarinnor, tillsammans 10,354, förutom 178 lärare och 238 lärarinnor eller tillsammans 416, som särskildt undervisat i öfningsämnen eller handaslöjder.

Antalet barn mellan 7—14 år utgjorde 690,245 (351,596 gossar och 338,649 flickor), af hvilka

undervisats i sina egna distrikts fasta folkskolor	251,351	
» » » » » flyttande »	86,201	
» » » » » mindre skolor	39,503	
» » » » » småskolor	196,873	573,928
» » allmänna läroverk eller i folkundervisningsanstalter utom distriktet		18,245
» » enskilda skolor		20,495
» » hemmen		45,985
vistats utom skoldistriktet utan att närmare uppgifter om dem lemnats		5,923
under året ej deltagit i undervisningen		25,669.

Af de sistnämnda hade 9,843 redan förut aflagt examen från folkskolan, 3,411 hade till följd af sjukdom eller naturfel samt 12,415 af annan anledning under detta år icke åtnjutit undervisning.

Utgifterna för folkskoleväsendet utgjorde under år 1880 enligt ofvannämnda från domkapitlen och öfverstyrelsen insända uppgifter:

	Kronor.
till lärares och lärarinnors aflöning	6,230,492
» skollokaler och inventarier	1,737,835
» undervisningsmateriel	227,350
» öfriga behof	961,004
Summa	9,156,681.

Lönetillskott af allmänna medel hafva under år 1880 utgått med 2,501,693 kronor 86 öre för aflöning åt 10,310 lärare och lärarinnor vid folkskolor, mindre skolor och småskolor. Lönetillskott.

Sedan Riksdagen anvisat medel för höjande af statens lönetillskott åt biträdande lärare och lärarinnor vid folkskolor, lärare och lärarinnor vid mindre skolor derunder inbegripna, har Kongl. Maj:t den 21 Mars 1881 utfärdat nådig kungörelse härom.

På derom gjorda ansökningar har Kongl. Maj:t för år 1881 beviljat understöd åt 435 fortsättningsskolor samt 300 slöjdskolor. Fortsättningsskolor och slöjdskolor.

Af de till Lappmarks ecklesiastikverk anslagna medel hafva aflönats 4 skolmästare och 10 kateketer, samt dels 58 lappska barn njutit underhåll och beklädnad, dels bidrag lemnats till underhåll af lappska barn. Lappmarks ecklesiastikverk.

Till främjande af folkundervisningen bland de i rikets nordligare delar bosatta finnar hafva för år 1881 beviljats understöd för höjande af lärares löner till och öfver minimum, hvarjemte bidrag af statsmedel lemnats till reparation och förändring af ett skolhus i Karesuando skoldistrikt. Folkundervisning bland finnar i rikets nordligare trakter.

I ändamål att till nedsatt pris från och med innevarande år hållas folkskolorna till handa, hafva, jemte förut anmäld undervisningsmateriel, följande läromedel blifvit anordnade, nemligen läsetabeller för den första undervisningen, taflor ur svenska historien, ett häfte, samt anvisningar för begagnande af himmelsglob och af åtskilliga fysiska apparater.

För de finska skolorna har Luthers lilla katekes med kort utveckling blifvit från trycket utgifven på svenska och finska språken; hvarjemte åt så väl lappska som finska skolor undervisningsmateriel och läroböcker dels kostnadsfritt utdelats, dels till nedsatt pris hållits till handa.

Enligt direktionens för folkskolelärarnes pensionsinrättning berättelse för år 1880 var vid nämnda års slut delaktighet i pensionsinrättningen beviljad för 4,268 folkskoleläraretjenster, samt för 18 tjenster vid seminariernas öfningsskolor. Antalet pensionstagare utgjorde vid samma års slut 626 med ett årligt pensionsbelopp af tillsammans 234,316 kronor 66 öre. Inrättningens kapitalbehållning utgjorde vid sista afslutningen 2,851,819 kronor 87 öre. Folkskolelärarnes pensionsinrättning.

Till delaktighet i folkskolelärarnes enke- och pupillkassa voro vid 1880 års slut anmälde 2,701 i tjenst varande lärare och 246 i tjenst varande lärarinnor, hvarjemte afgifter erlades för 102 lediga tjenster. Antalet pensions- Folkskolelärarnes enke- och pupillkassa.

tagare utgjorde 287 med ett årligt pensionsbelopp af 12,687 kronor 76 öre. Kassans kapitalbehållning utgjorde vid samma års slut 583,261 kronor 3 öre.

Folk-högskolor.

Af det under vissa vilkor beviljade förslagsanslag till understöd åt folkhögskolor har Kongl. Maj:t för år 1881 anvisat understöd åt 24 dylika skolor med tillsammans 50,400 kronor. Enligt de af skolstyrelserna afgifna berättelser uppgick elevernas antal vid dessa skolor under sistlidna läsår till 727.

Läroanstalter för döfstumma och blinda.

Vid allmänna institutet för döfstumma å Manilla voro under höstterminen år 1881 intagna 130 elever, af hvilka 94 voro frielever och 10 erlade nedsatt årsafgift. Vid institutets seminarium för döfstumme lärares bildande voro under samma termin intagna 5 manliga och 1 qvinlig, tillsammans 6 elever.

Vid institutet för blinda, som under år 1881 fortfarande varit inrymdt i förhyrd lokal i Hedvig Eleonoræ församling i Stockholm, voro under höstterminen samma år intagna 60 elever, af hvilka 37 voro frielever och 9 erlade nedsatt årsafgift.

Granskning af allmänna institutets för döfstumma och blinda räkenskaper och förvaltning för år 1878, samt af de sedan 1879 skilda institutens räkenskaper och förvaltning för åren 1879 och 1880 har blifvit under år 1881 verkställd och berättelse derom afgifven af revisorer, som Kongl. Maj:t förordnat.

Af de till understöd och uppmuntran åt mindre uppfostringsanstalter för döfstumma och blinda barn beviljade medel hafva för innevarande år bidrag tilldelats 13 sådana anstalter med tillsammans 38,950 kronor. Antalet elever vid dessa anstalter utgör tillsammans 396.

Vid läroanstalterna för öfveråriga döfstumma voro under sistlidna höstermin intagna tillsammans 174 elever, nemligen vid läroanstalten i Vadstena 60, i Skara 54 och i Bollnäs församling af erkestiftet 60.

Fattigvården.

På grund af förordningen den 15 Februari 1855 angående ersättning för understöd, som af fattigvårdssamhällen i ett af de förenade rikena Sverige och Norge lemnats behöfvande personer från det andra riket, har under år 1881, liksom tillförene, liqvid för år 1879 mellan de begge statskassorna egt rum.

Den 22 Januari 1881 hafva af anslaget till den fattigvård, som bör af staten bekostas, särskilda belopp för år 1880 blifvit ställda till disposition af Kongl. Maj:ts Befallningshafvande i Jemtlands, Vesterbottens och Norrbottens län för att användas till understöd åt fattiga bland Lappallmogen.

Kongl. Maj:t har, i anledning af Riksdagens framställningar, under den 11 Februari 1881 låtit utfärda nådig kungörelse angående förändrad lydelse af 15 och 48 §§ i nådiga förordningen den 9 Juni 1871 rörande fattigvården.

Under år 1881 har Kongl. Maj:t meddelat understöd åt fem uppfostrings- anstalter för sinnesslöa barn, äfvensom Kongl. Maj:t låtit under samma år inspektera dessa anstalter. Uppfostrings- anstalter för sinnesslöa barn.

Nådig kungörelse angående vilkoren för erhållande af statsunderstöd för sådana uppfostringsanstalter har Kongl. Maj:t låtit under den 13 sistlidne Maj utfärda.

Kongl. Maj:t har under den 30 April 1881 fastställt ritningar till ny byggnad för allmänna barnhusinrättningen i Stockholm. Allmänna barnhuset i Stockholm.

Medicinalstyrelsen har afgifvit förslag till instruktion för provincial-, distrikts- och stadsläkare samt andre, som utöfva läkarekonsten. Öfver detta förslag äro underdåniga utlåtanden infordrade från Öfverståthållareembetet och Kongl. Maj:ts Befallningshafvande i länen. Medicinal- väsendet.

Kongl. Maj:t har under den 21 Mars 1881 fastställt nya stadgar för apotekaresocieteten.

Under den 17 Juni sistlidna år har Kongl. Maj:t meddelat förändrade bestämmelser angående tillsättning af stadsläkarne i Stockholm.

Sedan början af år 1881 har vid Lunds hospital äfven afdelningen för första klassens patienter varit öppnad, innehållande platser för 30 sjuke. Hospitalet i sin helhet inrymmer sålunda numera hela det beräknade antalet sjukplatser, nemligen 150.

På Medicinalstyrelsens framställning har Kongl. Maj:t under den 3 Juni 1881 meddelat föreskrifter angående s. k. arbets- och flitpenningar åt hospitalshjon samt rörande sparkassor vid hospitalen.

Sedan Medicinalstyrelsen afgifvit underdånigt utlåtande öfver det af särskilde komiterade till Kongl. Maj:t aflemnade förslag till ny »Stadga för sinnessjuka», har Kongl. Maj:t under den 27 Maj beslutit lemna komiterade tillfälle att å nyo i ämnet sig yttra.

Kongl. Maj:t har under den 3 Juni 1881 låtit utfärda nådig kungörelse angående ändring af 18 § i instruktionen för direktionerna öfver länens lasarett och kurhus.

Vid 1880 års slut uppgick barnmorskornas antal i hela riket till 2,264. Under loppet af år 1881 hafva 105 elever blifvit vid rikets tre läroanstalter för barnmorskor examinerade i den allmänna förlossningskonsten och förklarats berättigade att utöfva barnmorskeyrket. Bland dem hafva utgått från Stockholms läroanstalt 52, från Göteborgs 33 och från Lunds läroanstalt 20. Af sålunda utexaminerade barnmorskor hafva i Stockholm 53 och i Göteborg 21, hvilka ådagalagt goda insigter jemte färdighet i den egentliga barnmorske- Barnmorske- väsendet.

konsten äfvensom tillika gjort sig kända för pålitlighet och hedrande uppförande, ytterligare erhållit undervisning i instrumental förlossningskonst och, sedan de vid anställdt förhör befunnits ega nöjaktig skicklighet i densamma, förklarats berättigade att under vissa vilkor utöfva jemväl denna del af förlossningskonsten.

Skyddskoppympningen.

Under år 1880 utgjorde antalet vaccinerade barn i riket 110,075. För nitisk utöfning af skyddskoppympningen under samma år hafva, enligt Kongl. Maj:ts beslut den 14 Oktober 1881, 139 vaccinatörer erhållit belöningar. Af dessa hafva 24 undfått medalj i silfver att å bröstet bäras, 45 vaccinationsbestick och 70 penningar.

Veterinärundervisningen.

Veterinärinstitutet i Stockholm hade vid 1880 års början 40 elever; under året tillkommo 15 och utexaminerades 6, till annat yrke afgingo 5, så att hela antalet vid årets slut utgjorde 44. I hofbeslagskonsten erhöllo 12 civile och 16 militäre lärlingar undervisning. Af dessa aflade under året 12 civile och 7 militäre lärlingar hofslagareexamen.

Vid veterinärinrättningen i Skara utgjorde eleverna under arbetsåret 1879—1880, räknadt från den 30 Augusti 1879 till samma dag 1880, ett antal af 39, deraf 21 veterinärelever, 6 hofslagarelärlingar och 12 bysmeder. Af nämnde veterinärelever antogos under året 4 och afgingo 6; hvarförutom 2 slutade för att inträda i annat yrke. Af hofslagarelärlingarne utexaminerades 2. Alla bysmeder afgingo under året såsom utlärde.

Kongl. Maj:t förblifver Riksdagen med all Kongl. nåd och ynnest städse välbevågen. Stockholms slott den 19 Januari 1882.

OSCAR.

NILS VON STEYERN.

Stockholm 1882. **Kongl. Boktryckeriet**, P. A. Norstedt & Söner.